

VÄRDEN

TIDNINGEN OM VIDEOTEX NR 1-2 1989 PRIS 32 KR INKL. MOMS

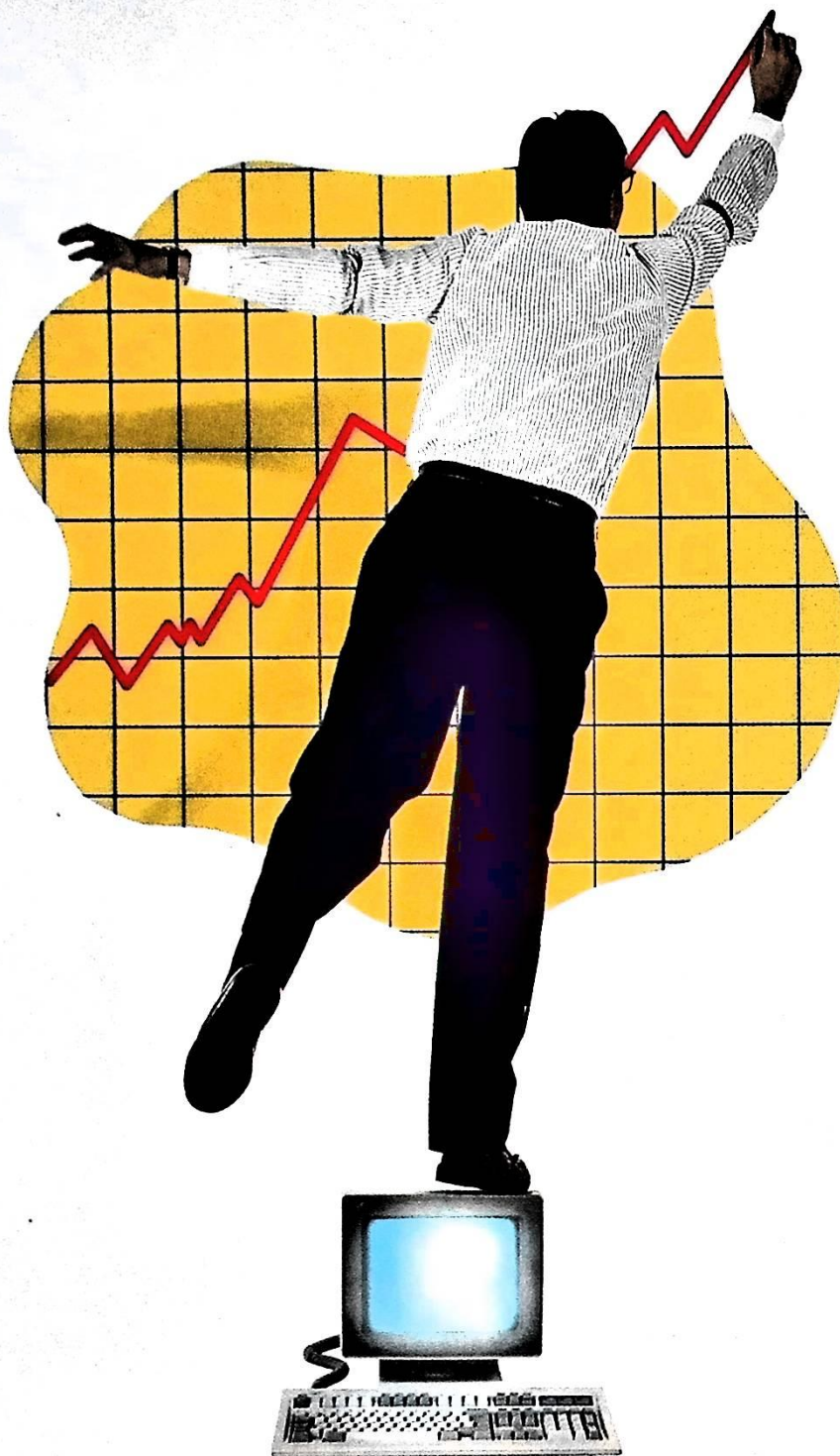

Pinfärska nyheter av alla slag
Höjd vårdkvalitet inom hemtjänster
Videotex varnar för dåligt vägväder
FinansSpecial - om ekonomisk information
Nu kan terminalsystem och hemdatorer anslutas

Kö i telefonväxeln, kö vid taxistolpen

Inget problem - skaffa videotex! Sid 24

En del sköter redan sina bankaffärer via sin PC.

Det märks. Inte minst genom att de får tid över till annat.

Sebra och Sebvision heter S-E-Bankens två terminalsystem som gör det möjligt för dig att sköta företagets bankaffärer från ditt eget skrivbord. Via en PC eller terminal kommunicerar du direkt med S-E-Banken.

På så vis blir du oberoende av banktider. Du får tillgång till snabb, lättillgänglig och färsk information om dina affärer med banken.

Du kan själv flytta pengar mellan olika konton och göra leverantörsbetalningar med förfallodagsbevakning.

Aktuella börs- och valutakurser samt penningmarknadspriser får du på några sekunder.

Du får bra kontroll över ditt företags ekonomi. Och du frigör tid. Du höjer effektiviteten och ökar lönsamheten.

Företagsrådgivaren på ditt bankkontor vet mer.

S-E-Banken

1989 - det stora språngets år?

Nu börjar pusselbitarna falla på plats för att videotex ska kunna få sitt ordentliga genombrott. Det nya systemets stora kapacitet och funktions-säkerhet lägger grunden. Televerket och branschföretagen finslipar tekniska och administrativa lösningar på väsentliga punkter för att både informationslämnare och användare ska ha en så bra tjänst som möjligt. Stora satsningar på marknadsföringsområdet, nya intressanta informationslämnare, nya användarkategorier och en ökad medvetenhet om mediets möjligheter bidrar till känslan att det nu - äntligen - är dags för videotexfolket att få uppleva den kända ketchup-effekten. I detta nummer av Visionen finns som vanligt ett brett innehåll, men en tonvikt på ekonomiska informationen. Ett exempel på att dessa tjänster inte bara är loket i videotextåget. I detta nummer, som kommer efter ett långt avbrott, koncentrerar vi oss på en typ av tjänstning av alla slag. Jag hoppas att ni kan nu be alla, såväl leverantörer som andra läsare, att hjälpa till i artikeln om ni har några synpunkter eller andra synpunkter på innehållet.

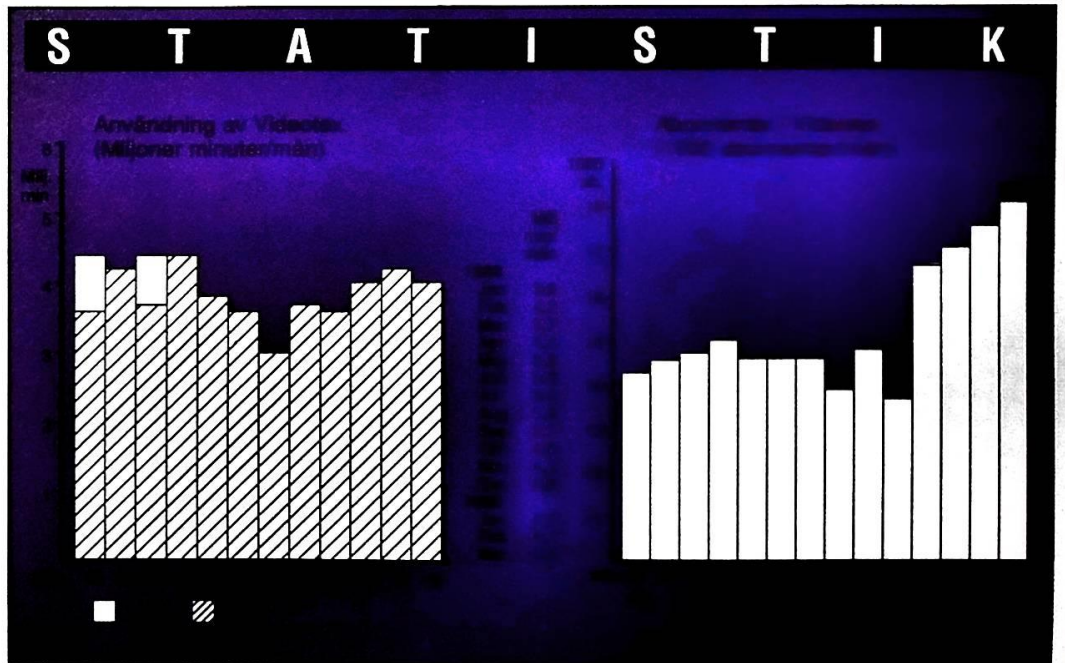
Med vänlig hälsning

Stefan Bengtsson
Redaktör

INFORMATION

	Hur blir det med telefonkatalogen?	4
	800 användare har klottrat	5
	Videotex för hemdatorer	6
	Nya programvaror för stordatorer	7
	70 000 videotexsidor i Datavision	10
	Många krav på en bra databas	11
	Nyheter i videotex	12
	Skolförsök utvärderat	13
	Höjd vårdkvalitet inom hemtjänsten	14
Finans Special	De finansiella tjänsterna växer	15
	Information ger styrkeposition	16
	Ny dramatik på finansmarknaderna	17
	Bättre koll på räntorna	18
	Gå förbi kön	19
	Bara avgiftsfritt för riksdagsmännen	20
	Fler nyheter	21
	Storsatsning på videotex	22
	VVIS varnar för dåligt vaglag	23
	Aktuellt från videotexföreningen	24

Televerket: tidning om videotex nr 4 1988
 Ansvarig utgivare: Torsten Glänsen, Televerkets Katalog och Tjänster, Box 922, 391 29 Kalmar, Tel 0480 89700
 Videotex 46 95 00 60
 Redaktion och layout: Prospectus AB, Gamla Brogatan 32, 111 20 Stockholm, Tel 08-20 33 60
 Fax 08-723 04 36
 Videotex 80 77 37 70
 Annonser: Teleannon AB, Carl von Schöning, Box 521, 182 15 Vällingby, Tel 08-759 82 00
 Videotex 80 89 01 01
 Tryck: Barometern Tryck AB, Kalmar
 Beställning: 30 000 ex, ISSN 0282-0781
 Reklamrationer och adressändringar till Visionen: Televerket, Kalmar, 0480 897 00

Hur blir det med telefonkatalogen?

Vad händer med Tele Guide?

Ryktena snurrar sedan Televerket, Esselte och IBM uttalat sin ambition att ta över och utveckla affärsidén.

På ett möte med de nära 20 intressenterna i TeleGuides Västerås-projekt presenterade de tre storföretagen ett "letter of intent" med innebörden att studera bärigheten i en utveckling av TeleGuide med sikte på att förvärva företaget.

Beskedet slog ner som en bomb i videotexbranschen. Skriverierna kom igång och Svenska Dagbladet fyllde hela löpsedeln med beskedet att telefonkatalogen ska bort inom ett år.

Nåja, riktigt så långt har inte planerna kommit:

– Vi tre kamrater gör en gemensam utredning som den 10 april lämnar ett beslutsunderlag, säger Jan-Mikael von Schantz, videotexchef på Televerket.

– Det är egentligen allt vi beslutat så här långt. Det kan tyckas luddigt, med självklart har vi stora ambitioner med videotex.

– Ett viktigt steg är naturligtvis utvecklingen av TeleGuide med bra interaktiva tjänster för en stor marknad. För att få ett fullödigt beslutsunderlag har vi tillsatt en gemensam projektgrupp och därtill knutit externa konsulter.

– Om det går bra kan vi ta ett beslut i mitten av maj och vara igång om ungefär ett år. Avsikterna är förankrade i våra respektive företagsledningarna.

När försöket med TeleGuide hos 100 hushåll i Västerås avslutades, valde en tredjedel av deltagarna att behålla videotextterminalen trots att de nu måste betala fullt pris. Under försökets gång konstaterades att nära en tredjedel sällan eller aldrig använde tjänsterna. Den återstående tredjedelen kunde uppenbarligen både ha och mista videotex.

Jan-Mikael von Schantz är försiktig i bedömningen av provet i Västerås.

– Provet var ju trots allt mycket begränsat. Det har ändå givit viktiga erfarenheter inför fortsättningen även om resultaten inte är helt enkla att tolka.

Mannen bakom TeleGuide, Göran Asplund och hans företag Innovatel, hade andra planer. I höstas presenterade han en affärsplan där deltagarna i Västeråsförsöket hade option på att teckna aktier.

Målet var att i ett första skede skaffa 75 miljoner i aktiekapital, låna lika mycket och lansera TeleGuide i hushållssektorn.

– Den processen påskyndas om några finansiellt starka företag tar på sig ansvaret, säger Göran Asplund som deltar i "triumviratets" utredning.

– En koncentrerad krets av företag med beslutskraft är bättre än tio halvintresserade delägare. De stora står också pall om det börjar blåsa ekonomisk snålvind.

– Själva formerna för ägandet diskuterar företagen givetvis på egen hand. Alla som deltagit i TeleGuide vill fortsätta och utveckla sina tjänster, men själva ägandet är knappast primärt för dem.

– Företag som Trygg-Hansa, SE-banken, ATG eller Travel Management Group är ju intresserade för att de kan spara eller tjäna på sina tjänster, inte för att äga ett videotextföretag.

– Om man ska vara klok, säger Göran Asplund, ska man naturligtvis satsa på att få ut de första terminalerna till sådana som har anknytning till företag som har bra tjänster, till exempel SE-bankens kunder, ATG:s storspelare, Trygg-Hansas stora försäkringskunder och liknande. Det bör vara en kombination av sådana användare som bildar kärntruppen.

Stockholmsområdet är det geografiska område som kommer i första hand – med mycket folk i aktiv ålder, dubbelarbetande i karriären. Helt enkelt folk som kan och vill använda videotex och som är beredda att betala. Längre fram är handikappade, där samhället naturligtvis får stå för en del av kostnaden, men det är ju också i samhällets intresse för att kunna hålla en bra service, en in-

tressant grupp. Samma sak gäller offentlig service i glesbygd.

Målet är att få ut 50 000 terminaler på ett år. Med ett styckepris på 2500 kronor kostar det 125 miljoner. Till det ska läggas marknadsföring och utvecklingspengar till driften.

Philips och Bull har redan presenterat terminaler med smartcard-lösning, Salora och Gadelius är också med i bilden.

Ihöstas togs nya offerter in från alternativa nätoperatörer. McDonald-Douglas och Bull matchades mot Televerket. Det satte fart på agerandet hos Televerket.

– Televerket kände sig hotade. Det ska nätoperatören göra. Det säger Bengt Öhrström, konsult och styrelseledamot i Videotextföreningen, med lång och internationell erfarenhet av videotext. Sverige har halkat efter, menar han.

– Man kan säga att vi tappat tre år genom systembytet i fjol. Konstnaderna för informationslämnarna ökade samtidigt som intäkterna sjönk. Och det vill i en bransch som väntat länge på lönsamhet. I år finns det företag som gör vinst på videotex.

– Men vi är långt från tröskeln till hushållsmarknaden och sedan är det en trivsam bransch.

– Vad som behövs nu är nytto-tjänster som rationaliserar arbetsdagen för folk. All erfarenhet från utlandet visar att teleshopping och homebanking kommer närmast, nummerupplysning i användbarhet. Banker, postorderföretag och försäkringsbolag måste med i systemet innan konkurrerande media tar över.

Bengt Öhrström ser ett stort nät som ett måste. Däremot är han tveksam till att Televerket ska ha fler roller än nätägarens:

– Ett stort och öppet nät är viktigt. Televerket ska leva på trafiken. En tjänst som TeleGuide bör ha ett spritt ägande och inte utvecklas till en mastodont. Bättre då att få in fler nyttoaktörer som samarbetar och korsbefruktar.

Men Göran Asplund ser gärna att Televerket tar på sig större ansvar.

– Om det ska bli någon fart på utvecklingen av videotex i Sverige behövs ett aktivt Televerk. ■

Klotterplanket har utvecklats och blivit mer än bara ett forum för babblare – snarare ett debattforum i videotextversion.

Klotterplanket uppstod när man sökte nya kommunikationstjänster för PC via videotextnätet. Liknande saker fanns tidigare men de var mycket långsamma.

20 klottrare samtidigt

I november förra året var Klotterplanket i funktion. Full tillgänglighet garanterades inte under driften eftersom utvecklingsarbetet pågick fortlöpande.

700–800 användare har varit inne sedan starten.

Upp till 20 personer kan klottra samtidigt. Fast klottra kanske inte är helt och hållet en riktig beskrivning. Det har förts diskussioner, tagits personliga kontakter, det har hänt att riksdagsmän deltagit i debatten.

Jan-Mikael von Schantz flitig

Ungefärlig 70 procent av användarna har varit inne flera gånger som har återkommit

800 användare har klottrat i videotext

frekvent, mellan en och två procent har varit inne dagligen.

– Jan-Mikael von Schantz ligger bra till på den listan. Naturligtvis är det intressant för honom att veta hur diskussionerna går om videotext.

Sedan Gula Tidningen tagit över Klotterplanket kommer en del förändringar att göras. Redan tidigare fanns planer på vidareutveckling i riktning mot att kunna gå över till mer begränsade samtal från det stora klotterplanket till ett mindre. Planer på utvidgning har också funnits.

En vidareutveckling har Reservdelen visat för De dövas riksförbund som visat stort intresse.

– För de hörselskadade skulle det kunna betyda att de kan föra samtal, i grupp eller enskilt, till samma kostnad som om de hade talat i telefon, säger Terje Löberg på Reservdelen Data.

Han berättar också att de har ett samarbete med Österrrike, Schweiz och Västtyskland där man säljer ett färdigt paket där kunden kan skapa sina egna bilder.

Fullfölj och utveckla

Bilderna ska utvecklas i Klotterplanket även i Maratons version.

– Vi ska naturligtvis fullfölja idén och utveckla den, berättar Bernt Månsson, Gula Tidningen. Man ska kunna välja mellan olika typer av klotter och vi experimenterar med färger. Men riktigt hur det kommer att se ut vet vi inte i dag. Vi håller just för ögonblicket på och skriver programmen. ■

PC-PROGRAMMEN FÖR DIN EGEN PC

CEPT-TEX CEPT-STANDARD **V-TEX** PRESTEL-STANDARD

3.495:- exkl moms

1.750:- exkl moms

Nedan följer endast några av programmens funktioner:

- * Menystyrt på svenska
- * Valfritt modem
- * Kortnummer
- * Automatisk uppringning
- * Automatisk inloggning
- * Valfri bildskärm
- * Spara info, skriva ut m.m.
- * Spara bilder i formaten:
 - ASCII
 - Word Perfect
 - Windows/Paint
 - DIF

CEPT paket 5.750:- exkl moms **PRESTEL paket 4.750:-** exkl moms

Paketen innehåller V-TEX alt CEPT-TEX, godkänt automatmodem, kablar m.m.

Vill Du ansluta Din dator till Videotextnätet, exv IBM S/3X, har vi lösningen i form av BAS-TEX eller FRONT-TEX, BAS-TEX kan även fungera som en databas med 20 användare samtidigt.

PS. Vi tackar Gula Tidningen, Televerket och socialförvaltningen i Göteborg för valet av BAS-TEX.

RESERVDELEN
DATA AB

IMPORTGATAN 5
422 46 HISINGS BACKA

031-52 92 88

Videotex nyttig användning för hemdatorer

Hemdatorer - det är något kul, något som man spelar spel eller gör enkla kalkyler på. Sen då? När man har tröttnat på att skjuta ner flygplan eller sänka ubåtar, vad gör man då, om man inte vill att ens dyrbara leksak ska förpassas in i garderoben?

Rimligen måste det finnas mycket mer, och förhoppningsvis "nyttigare" saker att använda den till.

För att göra det måste man komma ur den isolering som det innebär att sitta hemma med sin lilla apparat.

— Många tröttnar på de få användningsområden som hemdatorerna har, säger Tor Krusell på telever-

ket. Den enda rimliga utvecklingen är att man kan ta sig utanför hemmet.

Dyrt och besvärligt

Här stöter man på det första problemet - kostnaderna.

Trots att en hemdator, om man betraktar den som en leksak är ganska dyr, blir de förhållandevis allt billigare. Att skaffa utrustning för att ta sig ur sin isolering och skaffa nya användningsområden är jämförelsevis dyrt. Modem, anslutning och program för videotex kan gå på mellan 3000 och 4000 kronor. Dessutom kan det vara både svårt och krångligt att få tag på rätt grejor.

Som en del av televerkets stora marknadssatsning på videotex tänker man sig därför att erbjuda hemdatorägarna allt i ett paket och till ett pris som är "avsevärt mycket lägre". 995 kronor är ett pris som har nämnts i diskussionerna.

Ett enda paket

Hur många hemdatorer som finns i Sverige är det ingen som vet. Bara att det är några hundrausen. Det kan lika gärna vara 400 000 som 500 000. Lika lite vet man egentligen om hur hemdatorerna används. Vad man däremot vet är att det finns användningsområden, till exempel överföring av programvara som inte utnyttjas på grund av att väldigt få har nödiga redskap.

Allt i ett enda paket är idén för att få hemdatorägarna att öka användningen av sin apparatur. Utöver att det måste vara billigt, måste det också vara enkelt att få tag i det man behöver. Därför för televerket nu förhandlingar med några tillverkare om att ta fram, producera och distribuera paketet. Dessutom är tanken att man ska kapa en besvärlighet i återförsäljarledet. Man vill helt enkelt att den som är intresserad bara ska behöva sätta ett kryss i en ruta på en talong, skicka in den och sen få alltihop på posten.

Måste få hjälp

Så långt är allt ganska enkelt.

— Men, säger Tor Krusell, här krävs det nya insatser för televerket. Vi tror att hemdatoranvändare behöver en annan typ av kundvård än de vanliga kunderna. Det ska inte bara vara enkelt att skaffa grejorna, det ska också vara enkelt att få hjälp med det ena eller andra problemet som uppstår och med att få svar på frågor om vilka tjänster man kan utnyttja och hur man bär sig åt.

Före sommaren hoppas man ha kommit en bit på väg, vilket torde innebära att något konkret bör ha hänt innan året är slut. Från början är siktet inställt på att sälja något tusental paket och helt beroende på vilken respons man får är förhoppningen att man kan nå ännu en del av alla de hundrausentals hemdatorägarna. ■

Persondata- terminal som Mobitex- terminal

AviSystem Network AB, ett konsultföretag inom datakommunikation, har utvecklat en PC-baserad terminal för Mobitex. Mobitex är Televerket Radios tjänst för mobil textkommunikation. Programmet heter AviTex och gör att en IBM-kompatibel persondator kan användas som fast eller mobil terminal i Televerkets Mobitex-nät.

AviTex kan anslutas till Mobitex' områdesväxel eller till en Mobitex-radio. För anslutning till områdesväxel krävs ett instickskort till persondatorn medan anslutning till radio görs med den inbyggda kommunikationsporten.

AviTex har även ett applikationsgränssnitt som gör det möjligt att skriva egna Mobitex-applikationer. ■

DU FÅR

KRONOR

För ditt gamla Videotexprogram (manual och originalprogram) om du byter in det nu (dock senast 890831).

**DTEX
80**

Är det enda program som klarar fullständig och komplett Prestelgrafik, inklusive Blink, Superfin Grafik, Dynamik samt typ 1. DTEX-80 är ett lätthanterligt datorsystemstyrt program för alla Grafikkort. DTEX-80 har Auto-Layout, Telefonbok samt Utskrifts-, Lagrings och Edit-funktion. Möjligheter av bild. Med DTEX-80 kan du lokalt i din dator editera och därefter sända dina telex, fax, meddelanden till Brevlådan eller annonser till Gula Tidningen via Videotexnätet. **Pris: 1.466:-**. (- 300 = 1.166:-).

Detta program gällar ej gratis utdelad programvara, Shareware och Public Domain.

Ö
V
R
I
G
A

Commodore 64

DTEX-64. Pris: 250:-

Amiga

TRILOG AMIGA. Pris: 1.150:-

Macintosh

VICOM*. Pris: 2.300:-

Amstrad CPM

CHIT CHAT*. Pris: 990:-

Apple II

GAZELLE*. Pris: 688:-

Microbee

TELECOM 3*. Pris: 885:-

*Klarar även övrig kommunikation

Modem

RPTI TRANSMODEM

TM1200-A

Litet och behändigt modem (22x14x4 cm), autouppringning, autosvar och 100% Hayeskompatibelt. Indikeringslampor för 8 funktioner. 1 års fabriksgaranti. 300 & 1200 Baud. Pris: 1.347:-

GulaTidningen

Box 6615 113 84 Stockholm 08-33 79 00

Kommande program: Nya Videotexprogram för Atari ST & Amiga, kommunikationsprogram för Commodore 64.

U I D E O T E X

Den riktiga Videotex-basen för privat användare! Vi har allt! Sportnyheter, Nöjesnytt, Datanyheter, Spel med garanterad vinst. Dessutom har vi Videotex enda kontaktpunkter där du får direktkontakt med andra Videotexanvändare, alla pratar med alla. Tag *MARATON# och prova redan idag!

Nya programvaror för stordatorer

Runt 600 000 terminaler kopplade till stordatorer har varit utestängda från videotextnätet men nu öppnar Televerket möjlighet för dem att nå videotext.

Det gäller t ex dem som arbetar med en VAX VT 220-terminal. Enkelt uttryckt går det till så här:

Videotextprogrammet integreras med kontorsautomationssystemet All-in-one. VT 220-terminalerna ansluts som Prestel-terminaler. Enda skillnaden är att kommunikationen med videotextstationen sker via Datapak istället för över telefonnätet.

Från datorns huvudmenu slår användaren VXV och kopplas upp mot Videotext. Den som har

automatisk inloggning får direkt upp Guiden eller valfri sida. Allt får ta maximalt 15 sekunder, men det går oftast betydligt snabbare. Säkerheten garanteras genom att hela inloggningen kan läggas i personliga filer som bara kan nås av användaren.

Televerket har omkring 2000 terminaler kopplade till VAX-datorer och utvecklingen av programmet började som ett prov av nyfikna tekniker i Norrköpings teleområde. Men de fann snabbt att befintliga program var krångliga och ganska långsamma.

I England fanns program för kommunikation mellan VT 220-terminaler och videotext via Datapak. Uppdraget att göra en svensk variant gick som examensarbete till forskningsstude-

randen Ulf Karlsson vid Lunds universitet. Han samarbetade med Digital och utvecklade deras program Vax-Datavision.

Det färdiga programmet visade sig uppfylla kraven med råge och har nu testats i ett halvår bland annat vid Vägverket och några teleområden. Erfarenheterna är goda, berättar produktchefen för videotext, Ronni Hansson.

Televerket säljer nu programmet till VAX-användare för 5000 kronor, vilket fått ett och annat dataföretag att knorra över det låga priset.

— Men vi vill ju inte konkurrera om programproduktion, påpekar Ronni Hansson, bara göra videotext mer tillgängligt. Vi ska tjäna på trafiken. Men det här kan bidra till att förändra datorfolkets bild av videotext som den där konstiga terminalen som ringer upp den där konstiga datorn.

Men Televerkets program är mycket enkelt, påpekar Ronni Hansson. Det finns gott om möjligheter för programleverantörer att göra program som bättre knyter ihop videotext med användarens övriga applikationer.

Vi är givetvis beredda att hjälpa till från vårt håll.

Andra leverantörer har också utvecklat sina egna program, televerket förutom Norsk Datas utvecklingsavdelning. Västtyskland började titta på möjligheten till videotextprogram för ett par, tre år sedan. Då hade den tyska marknaden visat intresse och sedan ungefär ett halvår finns programmet i Sverige.

I den första versionen gick kommunikationen via telefonnätet. Den andra, som nu är klar, går via Datapak. Automatisk påloggning är en självklarhet och varje användare som via sin "dumma" skärm är ansluten till en ND-dator kan definiera en personlig meny i programmet, utan krångliga kommandon. Bil-

der kan antingen printas ut eller sparas som en fil i den egna datorn.

Cirka 18 000 kronor går hela kalaset på.

IBM:s videotextprogram, utvecklat av AU-system, kallas Avitel/370, ett verktyg för 3270-terminaler. Det bygger på IBM:s eget GTMOSI-program. AU-system började utveckla sitt program i fjol och de första installationerna är gjorda.

Också IBM går via Datapak och hastigheten är upp till 14 400 baud, vilket innebär svarshastigheter som motsvarar den interna trafiken. Med hjälp av en funktionsbok kan användaren peka dit han vill komma. Bilderna kan printas ut. Mot ASKII-databaser är man på väg att utveckla programmet så att man kan spara pengar i trafiktid.

AU-system säljer inte sitt program, utan hyr ut det. Den beräknad kapacitet för 100 användare kostar 3000 kronor i månada-

Lämnar man inte videotextterminaler via VAX kopplas upp mot videotextprogrammet, men Televerket kan ha en framme i handen.

— Det krävs lite mer information och fler protokoll när man arbetar med hela bildskärmar i taget.

För den som önskar data från många olika baser eller inte är så frekvent i sin trafik kan videotext bli billigare än en fast länk mellan företag. Initialkostnaderna är små och kunden betalar bara för genomförd trafik.

VAX-, IBM- och ND-användarna får genom videotext en snabbare väg till register som ofta används inom företag och myndigheter. Alternativet har tidigare varit att söka via PC, ringa eller faxes. Det är också receptioner, som får tillgång till hela Sveriges telefonkataloger och ekonomiafdelningar som lättare kommer åt informationen i juridiska och ekonomiska spörsmål, som visat störst intresse på företagen. ■

Ny bok:

"Databaser och videotex i Sverige"

Ingrid Chamberts handbok "Databaser och videotex i Sverige" ges ut av Televerket i samband med Tekniska litteratursällskapet (TLS). Se artikel sid 12!

Såväl noviser som proffs kan ha glädje av boken, som i lättöverskådlig form med pedagogisk ambition presenterar databas- och videotextmarknaden samt ger tips om utrustning, programvaror och användningsområden.

Ingrid Chambert inleder med en genomgång av olika typer av databaser, sökning och sökspråk, hårdvaror, system och kommunikationsprogram, datapak, utbildning och utbildningsprogram.

I ett avsnitt ges en översiktlig förteckning av databasvärdar.

En annan följer en förteckning över de allmänt tillgängliga databaserna i Sverige med uttömmande beskrivningar av basen i tabellform.

En tredje del av boken handlar om videotex från historien till en lika gedigen uppställning av externdatabaser, uppgiftslämnare, öppna och slutna tjänster. ■

NU JÄMRAR I VÅR LILLA LÅDA!

Nu är det dax att du får upp ögonen för tidernas program, nämligen PC-VISION.

Varför skulle du missunna dig ett program, som har så många möjligheter och är så lätt att använda. Och som dessutom har ett minst sagt rimligt pris.

Det enda du behöver ha är en bildskärm till din PC och ett modem.

Ända sedan 1984 har vi slitit och släpat för att utveckla PC-VISION till ett verkligt konkurrenskraftigt videotextprogram, och vi fortsätter oförtrutet att finslipa och putsa.

Våra löpande uppdateringar blir dina för en spottstyver. (De tre första månaderna efter köpet är de till och med gratis.)

KOM IGEN! RUSNINGEN HAR BÖRJAT!

Skynda dig att skicka kupongen till: CODE

Regeringsgatan 82
111 39 STOCKHOLM

eller ring: 08-796 90 40

eller faxa: 08-21 34 26

PC-Vision

Nyckeln till videotextvärlden

Ja, jämrar i min lilla låda! Det här verkar va nåt!

- Skicka mig umps all information ni har!
- Jag beställer _____ st PC-VISION á kr 1.500:- + moms.
- Jag vill köpa modem samtidigt och vill därför ha ett bra paketpris (program+modem). Kontakta mig!

Namn: _____

Företag: _____

Adress: _____

Postadress: _____

Tel: _____

CODE

Regeringsgatan 82 • 111 39 Stockholm • Telefon 08 - 796 90 40 • Telefax 08 - 21 34 26

SPARBANKERNA
SPARBANKERNAS VIDEOTEX

Sparbankernas vägvisare
till Videotex

För ytterligare upplysningar
kontakta Dino Fabbri, tel. 08-13 43 36

Aktörerna på videotextmarknaden blir allt större och de stora blir allt färre. I nätet finns ett 25-tal externdatorer. Ojämförligt störst är Datavision.

Datavision uppstod egentligen som databasvärd den första april förra året. Då togs det nya nätet i bruk och det som var det ursprungliga videotextnätet blev Datavision.

70 000 videotextsidor i Datavision

Av de externa datorerna är det omkring fem där man kan köpa plats. Inte någon av dem kommer ens upp i hälften av Datavisions kapacitet.

– Datavision har för närvarande cirka 70 000 videotextsidor lagrade men kapaciteten är 200 000, berättar Lennart Broman på Datavision.

Går på halv kapacitet

Datorerna går på halv kapacitet i trafikbelastning. Upp till mellan 70 och 75 procent av diskarnas kapacitet anses lämpligt att utnyttja utan att man riskerar att snabbhet och säkerhet äventyras. Datavision har alltså långt kvar innan de behöver byggas ut. De kan i stort sett dubbla antalet sidor utan att något obehagligt händer. Ytterligare ett 20-tal externdatorer kan tas in utan tillbyggnad. Det ger en liten bild av Datavision som databasvärd.

Vad är då en databasvärd och vad gör den?

I grunden handlar det om att när någon vill lägga in något sökbart i videotextsystemet kan man antingen skaffa en egen dator som kopplas till nätet eller hyra plats hos någon.

Tre nivåer

För den som hyr plats finns tre nivåer:

Den som inte har någon egen dator alls hyr utrymme och bygger bilder, antingen själv eller med hjälp av databasvärden.

Den som har en egen dator som inte är tillräckligt stor för att hantera material i videotextnätet kan hyra plats men den egna datorn sköter uppdateringen av bilderna.

Den som har en mer kraftfull dator låter denna sköta informationshanteringen men databasvärdens dator sköter allt som har med videotext att

göra. Externdatorn uppfattar databasvärden som en av sina egna terminaler och databasvärden gör konverteringen och visar informationen som videotextbilder.

Vilken nivå man vill lägga sig på är helt upp till en själv.

– När Datavision säljer ett databasabonnemang vill vi helst att kunden sköter så mycket som möjligt

själva. Vi kan hjälpa till med utbildning, men vi vill inte konkurrera med våra kunder som i sin tur ofta har andra kunder, säger Lennart Broman.

– De flesta aktörerna på videotextmarknaden är på något sätt kunder till Datavision, antingen direkt eller indirekt.

Har börjat sälja sig

Och så blir det naturligtvis när ingen annan externdator kan hantera den mängd information som Datavision klarar av.

– Om man skulle bygga upp en databas med samma kapacitet som vår skulle man få investera omkring

30 miljoner kronor, säger Lennart Broman.

Det är först från och med i år som Datavision på allvar har gått in för att sälja sig som databasvärd och anställt flera för detta ändamål.

– Till slut koncentrerade vi oss på att sälja så bra system som möjligt. Dessutom får vi redan inte bli lidande på att vi skaffar nya. Därför gjordes i den prioriteringen, säger Lennart Broman.

Intressanta tjänster viktigast

Med den ställningen har man förstås klarat sig hur man vill att kunderna ska se ut. Men vilken är då önskekunden?

– En önskekund är en kund som attraherar trafik, som är hyfsat kunnig om vad det handlar om och som kan utnyttja systemet på ett sådant sätt att vår kapacitet kommer till sin rätt.

– Anledningen till att det måste vara en attraktiv tjänst är naturligtvis att om tjänsten är dålig blir trafiken också dålig, det blir ingen lönsamhet i tjänsten och kunden stannar inte kvar. Om kunden har för dålig kunskap om vad videotext handlar om får man en stagnation. Man måste utbilda kunderna så att de klarar av att hålla sig aktuella.

– Om en länk i kedjan är svag, ja då brister den, säger Lennart Broman.

Byt jobb!

**Nu kan Du läsa
platsannonser i
Videotex.**

***PLATSFORUM#**

För annonsbokning i Videotex, ring:

PLATSFORUM

Tfn: 08-32 35 91

Många krav på en bra databas

"En samling enhetligt formaterade och återvinningsbara poster."

???

– Ja, så lyder definitionen på en databas, säger Ingrid Chambert och ler åt den okunnige reporterns höjda ögonbryn.

– Men det råder en gräslig begreppsförvirring. Alla elektroniska informationssystem kallas vårdslöst för databaser.

Ingrid Chambert är den rätta att reda ut begreppen, hon är en av landets kunnigaste på området: bibliotekarie som läst ADB, undervisat i ämnet på bibliotekshögskolan och universitetet, byggt upp databaser, arbetat på Tele-Bild, som upplysare på Televerkets databastjänst, och är nu på Data Arkiv.

I dagarna kommer hennes andra bok, "Databaser och videotex i Sverige"

I ett historiskt snabbsvep över det senaste kvartssekle tycks databasernas utveckling rycka fram i tre steg:

■ På 60-talet byggdes mest bibliografiska baser, alltså register och kataloger, och logiska sökprogram till dessa. Ett bra exempel kan vara forskningsbibliotekens katalogsystem Libris.

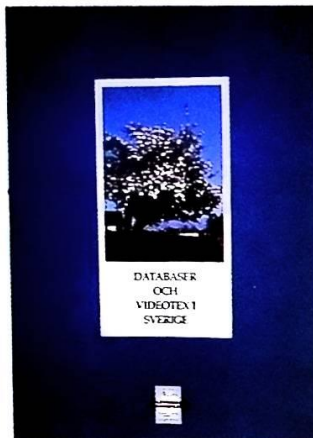
■ Under 70-talet började datorerna klara av att härbärga och snabbt sortera en större mängd siffror. Följden blev nya faktabaser, exempelvis SCB-statistik.

■ På 80-talet kunde kraftfulla datorer klara av att hantera och fortlöpande uppdatera fulltextdatabaser, som TT:s nyhetsbank. Samtidigt har den ökade datoranvändningen skapat en efterfrågan som gör baserna ekonomiskt motiverade.

– För att en databas ska vara gångbar på marknaden måste den ha ett nyhetsvärde, den måste tillföra användaren ny information, fastslår Ingrid Chambert.

– Det är knappast någon tillfällighet att börsinformation och näringslivsnyheter haft lättast att slå igenom. Affärsvärldens aktörer har utrustningen, behöver information i en snabbt skiftande omvärld och kan tjäna pengar på den.

– Tillgången på data har ju faktiskt i många fall förändrat hela af-

färsbetendet. Direct Marketing vore inte lönsamt om man inte kunde sortera fram målgrupper ur databaser.

Men långt ifrån alla databaser har blivit kommersiella framgångar:

– Det är inte särskilt lönsamt att bygga upp en databas. Många har också lagts ner och andra har på tok för få användare för att bli lönsamma.

– Det är lätt att underskatta den enorma arbetsinsats om krävs för att bygga och framför allt underhålla en bra databas.

– Det fordras en oerhörd stringens i indexeringen för att data sedan ska kunna återvinnas på ett effektivt sätt.

Hur ska då en bra databas se ut?

En knepig fråga för Ingrid Chambert, eftersom databaser har så väsensskilda användningsområden.

– Det har inte funnits någon standard att utgå ifrån. Olika program har gjort det svårt att standardisera kommandon, dessutom har det väl varit så och så med kvalitén på innehållet i många baser.

– Men det är fullt möjligt att

punkta upp en rad allmänna krav på en bra bas:

■ Hårdvaran måste vara bra för att underlätta återvinningen, en databas med kommunikationssvårigheter blir inte använd.

■ Informationen ska givetvis vara korrekt. Det kräver kunskap och källkritik från den som matar in data.

■ Målgruppen måste vara väldefinierad, för att databasbyggaren ska kunna avgränsa informationen på bästa sätt. Annars kan det bli "för mycket av det goda" och svårigheter med återvinningen.

■ Indexeringen av data måste vara logisk och lättfattlig, det gör databasen användarvänlig.

■ Sökprogrammet måste också göras maximalt kundvänligt, i det ingår givetvis snabbhet och tillförlitlighet.

■ Uppdatering håller basen fräsch. Användaren har rätt att få veta när felet åtgärats in.

■ En bra databas är varudeklarerad. Kunden ska veta vad basen innehåller.

■ Kostnaden för att utnyttja basen är givetvis en avgörande faktor.

Två poster som det syndas särskilt på i källkritiken och varudeklarationen, säger Ingrid Chambert. Förr gick det att skrapa ihop en samling kunniga och kalla det databas, nu kräver användarna kvalitét.

– Många databaser är för små och har därför väldigt få användare. Det krävs kapital för att bygga en lönsam bas, därför vore det klokt om fler samarbetade inom samma område.

– Videotex borde kunna locka fler databaser att ansluta sig. En stor fördel med videotextsystemet är att det tvingar informationslämnarna att anpassa sig till en gemensam och enkel standard.

– Den ojämförligt största nackdelen med systemet är att man bara kan plocka upp en sida i taget.

Till sist, vill du vara snäll och utnämna "databasernas Rolls-Royce"?

– Medline. En av världens största och bästa databaser, läkarnas internationella referens- och faktabas, svarar Ingrid Chambert utan att tveka ett ögonblick. ■

Alt fler nyheter

Videotex borde vara ett utmärkt sätt att vidarebefordra nyheter på med tanke på den snabba distributionen. De tekniska och ekonomiska faktorerna dock omtämligt försöker bygga upp en nyhetstjänst i videotext.

TT-kontoret finns en tid tillgängligt men togs bort då kostnaderna blev för höga. TT-utbudet har till-

sammans med Nerikes Allehanda en viss men relativt blygsam nyhetsservice.

Eko-nyheter

På sista tiden har det dock skett en märkbar omsvängning. Aktievisionen har startat ekonominyheter som kan fås både med bildavgift och abonnemang. Abonnemangspriset är 4.200 kr per år. En del av informationen kommer från olika nyhetsbrev som finns på marknaden och som sammantaget kostar ett betydligt större belopp än abonnemanget på ekony-

heterna. Självfallet kan inte videotextelegrammen ge samma utförlighet som nyhetsbrev men för placeraren kan det många gånger räcka att snabbt få reda på vilka börstips som olika mäklare, analytiker eller placerare ger för att kunna agera desto snabbare. De första nyheterna läggs ut strax efter kl 9 varje vardag och i genomsnitt brukar det komma nya telegram varje kvart under förmiddagen och därefter något glesare på eftermiddagen.

Expressen

En annan nyhetstjänst, som Visionen skriver om på annan plats i denna tidning är Expressen, som startat en nyhets- och informationsdatabas delvis i syfte att marknadsföra tidningen och dess innehåll. Eftersom materialet är kostnadsfritt och dessutom på vissa områden rikhaltigt och svårt att få tag på på annat sätt, t ex evenemangstips utomlands, finns det anledning att rekommendera servicen.

Tidningarnas Telegrambyrå

En mycket intressant nyhet är också att TT nu återkommer i videotextnätet. Det är

TeleBild som lanserar en nyhetstjänst med uppdatering dygnet runt. Tidigare har alltså tekniken inte möjliggjort en sådan tjänst till rimlig kostnad. Nu kan nyhetsmaterialet tas direkt ur datorerna på Tidningarnas Telegrambyrå, TT, och föras ut till TeleBilds abonnenter samtidigt som de går till tidningar och radio och TV. Börskommentarer, valutakurser, bokslut och andra företagsnyheter är exempel på sådant som abonnenterna kommer att hitta i videotext redan dagen innan nyheten publiceras i de flesta media.

Alla andra telegram med högsta prioritet tas också med, oavsett vilket ämnesområde det handlar om. En sådan nyhetsflash från andra sidan jordklotet når alltså abonnenterna inom ett par minuter. Det är TTs journalister som helt och hållet skriver texterna och sätter rubrik på telegrammen. Rubrik och uppdateringstid redovisas på meny-sidor varifrån man väljer önskat telegram. På första sidan ser man vilken meny-sida som innehåller de senaste telegrammen. Genom att bara läsa rubrikerna kan man få en kort nyhetssammanfattning över det senaste dygnet. ■

Skolförsök utvärderat

Den 10-13 april samlades 5 olika skolklasser med elever i åldern 12-13 år i Slagelse i Danmark som final på ett videotextsamarbete som pågått under drygt ett år. Klasserna har kommunicerat med varandra kring olika teman och gjort detta med hjälp av elektronisk post i videotext.

— På så sätt har de lärt känna varandra samtidigt som de har utgjort en informationsresurs för varandra, säger projektledaren Bo Gustafsson.

Videotextprojektet, som Visionen tidigare berättat

om, är stöttat av Kulturfonden inom Nordiska Ministerrådet och utrustningen har ställts till förfogande av Salora i Norden. Projektet är troligen unikt i skolvärlden. Teknologin i form av videotext har knutit samman klasser från Rovaniemi i norr till Slagelse i söder.

Enkät gav positiva svar

I december 1988 genomfördes en enkät där elever och lärare besvarade ett antal frågor om projektet. Förutom kommunikation via videotext har klasserna sökt i databaser, främst GlobalData, där man finner

geografiska upplysningar och annan information om världen omkring oss. Varje skola hade ansvar för ett antal teman, t ex djur, litteratur, seder och bruk, priser, ordlistor etc.

Den utvärdering som nu har gjorts visar att erfarenheterna är mycket positiva. De mål som man uppställt har uppnåtts. Tyngdpunkten har legat på meddelandebytten kring de aktuella temana med syfte att ta del av varandras verklighet och kultur samt ge en ökad förståelse av varandras språk. Elever och lärare är mycket nöjda med projektet.

Synpunkter som kommit

fram från lärarna är att uppringningen till det svenska videotextnätet har fungerat bra. Man har tagit emot cirka 1400 meddelanden under provperioden. Det har gått bra för eleverna att bandskas med utrustningen men videotextanvändningen har medfört en del organisatoriska förändringar i klassrumssituationen. En längre utbildning vid starten hade också varit önskvärd.

Reaktionerna från andra grupper som kolleger, föräldrar, skolledning etc är även i huvudsak positiva. Lärarna betonar vidare att projektet haft stort värde för att öka intresset för varandras länder och kultur och förståelsen av varandras språk.

forts på sid 21

Höjd vårdkvalité inom

Nu tar datatekniken steget in i hemtjänsten på allvar. Efter nästan ett års videotextförsök i Ekerö kommun utanför Stockholm är det dags att bestämma sig för om verksamheten ska drivas vidare. Hur det blir är ännu inte bestämt, men intresset har väckts på annat håll.

Medan befolkningen blir allt äldre och vårdbehovet ökar, särskilt i hemmet, har hemtjänsten svårt att rekrytera personal och personalomsättningen är hög.

I Ekerö kommun utanför Stockholm har man tagit videotext till hjälp i sitt sökande efter alternativa hjälpmedel för att förbättra hemvården, både för personal och patienter.

Att vara hemvårdare har inte särskilt hög status. Arbetsmiljön är inte heller den bästa, det är ett tungt jobb. En hemvårdare jobbar i genomsnitt 64-75 procent av full tid. 15-20 procent av den tiden, eller 4-6 timmar i veckan, går åt till att klara av inköp åt patienterna. Av den tiden går i sin tur en fjärdedel åt till att planera inköpen, resten är själva handlandet.

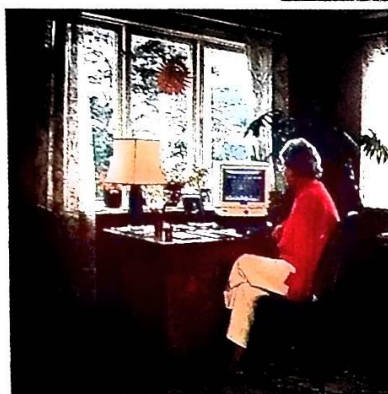
Om man kan minska den tid som går åt för att handla åt patienterna skulle den tiden kunna användas till något annat, vettigare. Till exempel till att göra vården effektivare eller – som i fallet med Ekerö – få mer tid över till patienterna.

Tveksamma i början

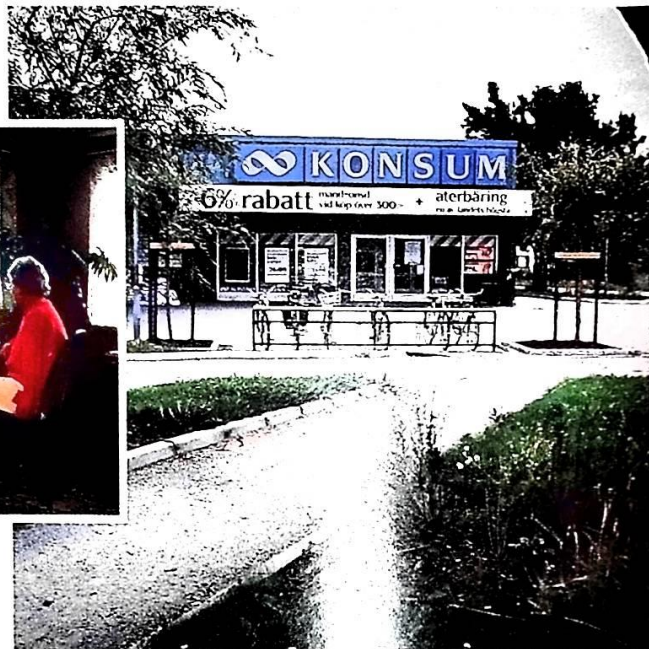
– För oss hemvårdare har det betytt att vi sparar mycket tid, säger Christian Hjort och berättar att personalen i början var lite skeptisk.

– Vi var tveksamma till att börja arbeta med maskiner i stället för människor, med det handlar ju inte om det ena eller andra. Vi gjorde beställningarna tillsammans med pensionären och på så sätt blev det en gemensam aktivitet.

Rutinerna vid handlandet via data har onekligen påverkat hemvårdar-

Varorna beställs på videotext från hemmet...

plockas ihop i butiken...

nas arbetssituation.

– Det har blivit mer stimulerande, säger Christian Hjort som tycker att den nya tekniken bidrar till att göra dagarna mer innehållsrika och stimulerande.

– Hemvårdare har ofta betraktats som "kommunala pigor" vars arbete består i allt från städning till tvätt och sjukvårdande hjälp. Att nu även videotext ingår i uppgifterna höjer statusen på vårdyrket.

Bättre kvalitet

– En av dem som flitigt använder Komtex är förtidspensionerade Inga Agnér. Hon studerar butikernas extrapriser noga och passar på att jämföra priserna innan hon gör storköp.

– Jag har faktiskt blivit mer prismedveten nu, säger hon men betonar att den stora vinsten naturligtvis ligger i tidsbesparingen.

– Nu behöver varken jag eller min hemvårdare åka långa sträckor för att handla. Det sparar tid och kraft. Vi har tid med annat. Jag kan få hjälp med sådant som jag absolut inte klarar själv och vi hinner med andra trevliga saker. Kvaliteten på vården höjs.

Inga är inte med att påpeka att hon inte känner sig som slav under den nya tekniken.

– Videotext är ett hjälpmedel som aldrig kan ersätta mänsklig kontakt och det finns ju faktiskt en avstängningsknapp!

Kostar inget extra

Att beställa varor är en av de tjänster som Komtex kan stå till tjänst med. Två affärer är anslutna till systemet och hemvårdaren och pensionären gör en "vandring bland utbudet. De går från avdelning till avdelning, jämför priser och tittar efter de varor som är markerade med röd prislapp. Från listan på skärmen kan de genom enkla markeringar beställa det de vill ha, men kan också göra tillägg där de beställer sådant som inte finns med i listan.

Efter inköpet bekräftar kunden sitt köp och med ett enkelt kommando skickas beställningen iväg till butiken. Några timmar senare kommer ett bud från affären och levererar varorna direkt hem. Det kostar inget extra, i Ekerö har affärerna ersatts med 25 kronor per leverans.

Att göra sina dagliga inköp är bara

hemtjänsten

och köper... till kunden.

en del av service som Komtex kan erbjuda. Apoteksbeställningar och farmaceutiska ingår också, utöver ren information från socialkontoret till både pensionärerna och till personalen, och meddelanden från kommunens pensionärsförening. Just informationsdelen är det som används i Ekerö, även nu i skarven mellan försök och drift i större skala.

Bra informationskälla

I hemvårdarnas lokal finns en terminal där personalen har tillgång till aktuell information.

– Vi träffas varje morgon och går igenom dagen. Då har vi gjort till rutin att kolla vad som finns för information som kan vara viktig för personalen, säger Gun Johansson. Utöver att det är snabbt vet vi att all information ser ut på samma sätt. Det vet man ju att när man är ute, berättar man olika saker och på olika sätt, även om det i grunden är samma information som ska ut.

I servicehuset med 23 lägenheter finns också en terminal. Dit kan hemvårdarna om de vill ta inköpslistan från pensionären och knappa in beställningen. Även några handi-

kappade har sina terminaler kvar och då sköter de dem själva.

Många av de patienter som var med i försöket var gamla och för dem blir det ingen fortsättning med Komtex, berättar Gun Johansson. De ville oftast återgå till det gamla, till att följa med till affären och själva se vad de vill köpa. Fortsättningen blir i första hand för dem som kan klara terminalerna själva.

– De flesta, både bland personal och patienter, tyckte att det var kul att lära sig något nytt, men alla är ju olika. För en del gick det fort, för andra tog det längre tid, säger Gun Johansson.

– Dessutom – den tid som gick åt vid terminalerna var ju tid som vårdbiträdet och patienten hade tillsammans. Pensionärerna fick personalens hela tid och behövde inte dela den med det som brukar gå åt för att gå till affären.

Gun Johansson är övertygad om att videotext är något som kommer inom hemtjänsten, förr eller senare.

– Folk blir äldre och är hemma längre samtidigt som det blir allt svårare att få folk. Då är alla hjälpmedel välkomna.

Obesvarade frågor

Ekerö är, trots att den ligger så nära Stockholm, en utpräglad glesbygdskommun. Försöksverksamheten där gav svar på en del frågor, men inte alla.

– Hade vi fått svar på alla frågor därifrån hade vi inte startat ett försök, säger Kjell Kling på socialtjänsten i Göteborg. Vi vill ta reda på hur det fungerar i en storstad innan vi bestämmer oss. Därför har vi beslutat oss för en ettårig försöksperiod.

I mitten på mars installerades ett 40-tal av de totalt omkring 150 terminaler som det handlar om. Tangentbord med inbyggt modem och TV-apparat, för dem som inte har tillräckligt moderna apparater, har köpts från Salora. Köpet från Salora gäller bara den nu beställda apparaturen.

– Blir det en permanentning vill vi vara fria att använda någon annan leverantör om det skulle passa oss bättre, säger Kjell Kling.

De tre försöksdistrikten, fler har anmält sitt intresse, är sinsemellan olika men dessutom ska distributionen av varor ske på olika sätt. I Majorna ska en distributör sköta det på entreprenad, i Örgryte/Härlanda tar hemtjänsten själva hand om utkörningen och i Bergsjön sköts den av affärerna.

– Vi ska försöka ta reda på fördelar och nackdelar med de olika distributionsvarianterna, berättar Kjell Kling.

Alla kostnader ersätts

Sju butiker är inkopplade. För patienterna kostar det inget att få hem sina varor under försöksperioden. Vad butikerna får är inte bestämt.

– En förutsättning är att butikerna ska få sina kostnader ersatta, men hur mycket pengar det handlar om är inte klart än. Vi måste ta reda på de verkliga kostnaderna för administration, hopplockning och utkörning. Kostnaderna ska täckas, men ingen ska tjäna pengar på det här.

Två kommuner har alltså bestämt sig för att ge det nya en chans, men långt fler ligger i startgroparna.

– Vi har haft kontakt med ett hundratal kommuner. Efter hemtjänstmässan såg vi en oerhörd nyfikenhet från många håll. Samtliga dessa 100 kommuner har visat intresse. Av dem räknar vi med att omkring 20 ska vara hyggligt på väg innan det här året är slut, säger David Örnberg, projektledare för Komtex. ■

De finansiella tjänsterna växer

Ekonomisk information och andra finansiella tjänster har funnits i videotex sedan starten och hela tiden varit en viktig stöttepelare i utvecklingen. I takt med att företagen fått allt större behov av snabb och korrekt ekonomisk information har denna service också växt i videotex och Visionen gör därför på de följande sidorna en specialgenomgång av detta område.

De ekonomiska tjänsterna omfattar börsinformation om aktier, premieobligationer, optioner, råvaror, räntor, valutor m m, och analyser och kommentarer till börsen. Här finns banktjänster, ekonomisk rådgivning, ekonomiska kalkyler som skattekalkyler och boendekalkyler, finansieringstjänster, försäkringsinformation, kreditupplysningar och ekonomisk statistik.

Dessutom finns annan information av betydelse för ekonomiskt ansvariga i företagen i form av nyheter, olika registeruppgifter, prislister etc. Även för privat användarna börjar videotexnätet få alltmer information, inte minst genom det omskrivna TeleGuide-projektet där olika informationslämnare utvecklar tjänster för privatekonomi med prisinformation, banktjänster, varuinköp, osv. I det följande koncentrerar vi oss dock på

tjänsterna för företagssektorn.

Genomgången gör inte anspråk på att vara fullständig. Även i tidigare nummer av Visionen har vi berättat om ekonomisk information och kommer att göra så även i fortsättningen. I den gula vägledare som medföljer Visionen finns en kom-

plett förteckning över de informationslämnare som har tjänster att erbjuda.

Statistik från SCB

SCB bidrar med aktuell ekonomisk statistik i videotex. En databas heter SCB Ekostat – ekonomisk snabbstatistik. På menysidan kan vi välja mellan tio olika uppslagsord. Det är uppgifter om kommande uppdateringar, ekonomiska snabbfakta ur nya pressmeddelanden, konjunkturläget, bytesbalans och utrikeshandel, priser och löner, industriproduktion, order, orderstock, lager och investeringar, varuhandel och bilar, nationalräkenskaper, arbetsmarknad och kreditmarknad.

Informationen uppdateras så snart nya uppgifter eller beräkningar föreligger och SCB markerar med en asterisk om informationen är uppdaterad den senaste veckan. Under "Kommande uppdateringar" kunde vi i början av april t ex se vilka rapporter om den svenska ekonomin som väntas under den kommande tvåveckorsperioden. Det handlar om betydelsefull information som företag och finansmarknader inväntar med spänning och som påverkar utvecklingen på såväl aktie- som räntemarknad. Var och varannan dag kommer nya rapporter om orderläge, handels- och bytesbalans, konsumentprisindex, detaljhandelsförsäljning, affärsbankernas utlåning, industriproduktion osv.

Slipper tas på sängen

SCB anger också vilket klockslag som informationen finns tillgänglig i videotex och där visar videotex sin styrka. Den som bevakar den här informationen slipper tas på sängen av en kraftig räntestegring eller ett börsfall. För massmedia kanske inte förmågan efter kan publicera uppgifter. Under resten av året förväntas många bedömare att inflationsutvecklingen får en stor inverkan på ekonomin och därmed även på börsutvecklingen.

Under respektive uppslagsord finns korta sammanfattningar av den statistik som publiceras. All information är gratis. I Ekostat finns alla de faktorer som ligger till grund av den makroekonomiska utvecklingen, om än i mycket kort form, varför det bör ha stort värde både för mindre och större företag, kapitalförvaltare och andra.

En fördel med Ekostat via videotex är förstås åtkomligheten.

Ta en UC

Utöver en vanlig kreditupplysning, kan vi erbjuda en rad olika tjänster.

Vi kan till exempel ge dig garanti på en viktig affär.

Vi kan kreditbevaka åt dig.

och signalera så fort något alarmerande händer dina kunder.

Har du dessutom videotex, PC eller annan terminal, kan vi på sekunden förse dig med

färdiguträknade nyckeltal, jämförbara bokslut och jämförelsetal för branschen.

Passa därför på att förse

dig med ett av de viktigare nyckeltalen för kreditgivare: 08-663 10 30.

Välkommen.

UC UpplysningsCentralen AB. Det bankägda affärs- och kreditupplysningsföretaget. Box 5035, 102 41 Stockholm, tel 08-663 10 30.

Även om vissa uppgifter efter någon tid har hunnit bli allmänt kända och "gamla" finns det ibland behov av att fräscha upp minnet och gå tillbaka till uppgifterna. Med hjälp av modem och persondator, portfölj-dator eller videotextterminal kan användaren således hämta hem de önskade uppgifterna varhelst man har ett telefonjack till sin terminal. Ett utmärkt arbetsredskap för journalister t ex som ofta snabbt behöver faktauppgifter från alla upptänkliga områden. Med databassökning har man alla världens information till hands.

SCBs presstjänst bidrar även med sidor i videotex. Man berättar vecka för vecka om vilka pressmeddelanden kring nya rapporter som planeras, vilket datum de kommer att vara tillgängliga och man anger även referenser på sakkunniga inom SCB som kan ge vidare information.

Ekostat har utvecklats av SCB i samarbete med Wermlandus Planering AB, tidigare TeleData i Norr, och nås i videotexnätet med *SCB#. Utöver Ekostat finns här andra statistikuppgifter såväl nationella som internationella information om nyheter, kundadresser, möjligheter att ta kontakt och beställa ytterligare information.

SCBs företagsregister Basun som Visma tidigare berättat om, har också utvärderade för företag och myndigheter. Man kan t ex företagets information om sina kunder och leverantörer utvärderas genom att man hämtar information om organisationsnummer, arbetsställennummer, aktuella adresser, etc, för vidare bearbetning i kundregister eller för kontroller av olika slag. SCB Basun nås genom kommandot *TDU#. Det Örebrobaserade videotextföretaget TDU TeleData Utveckling AB svarar för systemutveckling och marknadsföring av Basun i videotex.

Knyt utlandskontakter

En annan informationslämnare som kan vara av intresse är Handelskammaren, som nås med *API#. Förutom information om Sveriges Handelskammare och den verksamhet dessa bedriver finns också agenturförfrågningar och uppgifter om utländska företag som söker partners, anbud, eller kontakt för export och import. Vidare finns information om kommunernas näringsliv, konferensanläggningar och en koppling

UPPDAT. DATUM	förändring	Senaste Hit-månad	tills 89
10/3	Detaljhandelns försäljning (Kalenderkorr.)		
Jan		0.4	
Feb	övers daglig- vara	0.3	0.3
Mar	skriv sällan- kyp	0.9	0.9
* 3/4	Nyregistreringar av personbilar mar	-14.1	-8.6

till börsen via Aktievisionen. Medlemmar i Handelskammaren får för övrigt 100 kronors rabatt per månad på ett abonnemang hos Aktievisionen.

Flera banker och andra kreditinstitut har börjat utveckla tjänster för videotex. Än så länge kan ingen av dem sägas ha någon särskilt fullständig service men åtskillig information kan sökas och även vissa tjänster utföras. Här finns Bankgirot, PK- Banken, Bohusbanken, Skaraborgsbanken, Wermlandsbanken, SE- Banken, Nordbanken, Sparbankerna och International Credit. De regionala bankerna samsas om kommandot *BANKDATA# medan Sparbankerna, PK-Banken och SE-Banken har egna system. Sparbankerna nås med *SPARTEL#, PK-Banken *50000# och SE-Bankens

SEBVISION ligger utanför videotexnätet.

För fullständighetens skull ska nämnas att databasföretag som Af-färdsdata och Dataarkiv även har information som kan vara av värde för företagen. Här handlar om det s k tty-kommunikation. En videotexanvändare med persondator och ett kommunikationsprogram för både videotex och tty kan dock nyttja även dessa tjänster med i stort samma förfarande.

Vissa branscher har varit föregångare i utvecklingen av tjänster för videotex och visionen har tidigare berättat om bilhandeln, skivhandeln, lantbruket och resebranschen som alla har väl utvecklade tjänster. Kreditupplysningar från Soliditet och Upplysningscentralen finns också att tillgå liksom viss företagsspecifik information.

Semesterlön och semesterväder

Av brett intresse är den information som finns från SAF respektive SMHI. Med *SAF# kan man få information om förhandlingar, beräkning av fondavgifter, semesterlöner, bilkostnader etc och man kan även via SAF nå SCB, kreditupplysningar och tidningsstatistik.

Med *SMHI# återfinns väderinformation såväl för turism som för näringslivet, upplysningar som är av stort värde för många branscher.

Det ska också påpekas att åtskilliga av de tjänster som nämns ovan är avgiftsbelagda, endera genom sidavgifter eller abonnemang.

I den här översikten av ekonomisk information i videotex har vi helt lämnat börsinformationen därhän. Eftersom finansmarknaderna har särskilt mycket att hämta i videotex fördjupar vi oss på detta område i artiklar på de följande sidorna. ■

Penning- & valutamarknaden

– kontinuerligt hela dagen!

Valutakurser • Valutaterminer • Statsobligationer
Statsskuldväxlar • Certifikat • Marknadsbevis • Dessutom STIBOR och Eurolån.
Direkt i din PC!

Aktievisionen

aktie- och optionskurser • valutor • räntor • ekonomiska nyheter

Ring oss!

Tel 08-11 35 45 031-68 14 38 040-97 53 00

Information ger styrkeposition

Många företag och institutioner har ett behov av att bättre förränta sina likvida medel. Många använder sig idag bara av bankkonto, trots att man vet att avkastningen kan bli betydligt bättre med andra medel.

Många exportföretag tar mycket stora risker genom att exponera sig för mycket i någon valuta. Åtskilliga har också mycket stora låneportföljer att förvalta där man vill reducera upplåningskostnaden.

I alla dessa fall kan man förbättra sitt resultat genom att använda sig av penning- och valutamarknaden. Många företags resultat påverkas i hög grad av resultatet från finansverksamheten som i viss fall t o m överskrider resultatet av den operativa verksamheten. Dollarns betydelse för skogsindustrin och bilindustrin är omskriven. Ofta överträffar dock dessa företag resultatförväntningarna genom att göra valutaterminsaffärer som minskar de negativa effekterna av en sjunkande dollarkurs.

Kontinuerlig uppdatering

Hittills har främst de mycket stora företagen använt sig av penningmarknaden och då som sitt hjälpmedel främst haft Reuter-terminaler för att kunna följa marknaden. Nu har dock Aktievisionen som första företag i videotextnätet lanserat en ny tjänst med kontinuerlig information från penning- och valutamarknaden. För många små och medelstora företag för vilka Reuter-abonnemanget är alltför dyrt, innebär Aktievisionens nya service att man på allvar själv kan börja använda sig av placeringar på penning- och valutamarknaden.

Kunskapen hur informationen ska användas måste företaget självt förvärva men nu finns i alla fall den nödvändiga informationen tillgänglig på skrivbordet.

Informationen uppdateras löpande med den minuts fördröjning som åstadkoms i videotextnätet. Råvaror, valutor och räntor ligger på samma

Paul Östling, VD för Aktievisionen, kan glädjas åt en positiv utveckling i den finansiella information i videotext.

meny i Aktievisionen. Den information som är tillgänglig är olika valutakurser gentemot dollar och mot svenska kronor. På räntesidan finns statsskuldväxlar och obligationer. Här sker dock uppdatering endast en gång per dag vilket är för sällan för den som handlar ofta eller för stora belopp, men torde räcka för de flesta. En finess som Aktievisionen lagt in i sitt program är att datorn själv beräknar påslaget för terminskurser. Det gör informationen lättare att tolka. För att snabbt kunna få en överblick över marknaden har man också tagit fram en s k snabbväg genom vilken man kan lotsa sig fram till den viktigaste informationen.

En annan praktisk funktion är att man i Aktievisionens nya videotextprogram Midi och Maxi kan generera s k DIF-filer med vars hjälp man direkt kan föra in siffror från videotext in i ett kalkylprogram.

Svenska aktier i London

En annan nyhet sedan någon månad tillbaka är att man fem gånger per dag uppdaterar kurser på svenska aktier på Londonbörsen. Kursen anges i kronor och man visar både köp- och säljkurs. Den internationella informationen har också byggts ut med kurser för de 100 mest omsatta engelska aktierna. För att få plats med all information på den enda sida som avsatts krävs att man anger förkortningar. En nyckel behövs därför för att tolka vilka papper som förkortningarna står för. Även de eng-

elska aktierna uppdateras fem gånger per dag.

Även de svenska börsen kan följas via videotext. De flesta av de finansiella tjänsterna som Aktievisionen erbjuder finns också hos konkurrenten TeleBild. Men tjänsterna är inte identiska. På penning- och valutamarknaden ligger Aktievisionen för närvarande ett steg före. Mindre skillnader föreligger också i den traditionella kursinformationen. Här kan t ex nämnas att Aktievisionen

Aktievisionen		Electrolux		Köpt		Sökt		Volym	
APR	230								
230									
240		57	60						
310		28	30	29	30	29	31		
340		3	5.5	8	6	6.5	6		
370			1.25						
JUL	200	14	58						
310		2	38						
340			13	16	17	16	50		
370		1.5	3.5	6					

när det gäller aktieoptioner även ger information om optionen gått upp eller ner sedan gårdagen medan TeleBild bara anger köp- och säljkurs. TeleBild har å andra sidan en sammanställning över dagens vinnare och förlorare på aktielistorna, en information som saknas i Aktievisionen.

Stor spread i optioner

När det gäller optioner är svängningarna stora och för den som handlar med köpoptioner i aktier är ett videotexabonnemang närmast en nödvändighet. För optioner med låga nominella priser är det ingen ovanlighet med en s k spread på 50 procent inom loppet av en eller ett par dagar. Så handlades t ex en Asea-option en dag på morgonen till 4:50 för att sedan på eftermiddagen falla till 2:50. Någon dag senare var den åter uppe i 5 kronor. Den som på så sätt följt utvecklingen med löpande uppdateringar under dagen kunde alltså ha gjort en bra affär på kort tid medan den som bara "osett" lämnat in en köp- eller säljorder till sin mäklare kunnat göra en riktigt dålig affär.

Och det handlar här inte bara om att själv kunna följa med i utvecklingen. Det är också en styrka att vara informerad om utvecklingen när man har kontakt med sin mäklare. Alla mäklare, banker som fria fondmäklare, har ett eget s k handelslager av värdepapper för vilket man kan göra affärer i timmerna. Här ligger en vinstmöjlighet för mäklaren som kunden/aktieägaren istället kan ta hand om genom att vara informerad. Alla som köper värdepapper vet att man inte alltid lyckas få affärerna gjorda till de mest gynnsamma kurserna. Den som får information kontinuerligt uppdaterad från fondbörsen och sitter på sina kunskaper som mäklaren, har naturligen en betydligt starkare position. Man kan ange limiter och belopp som inte överraskas av plötsliga kursändringar.

Information om råvaror finns även i videotex. Här anges terminskurser för olja, guld och andra metaller. Aktievisionen publicerar även ett kompetent nyhetsbrev från Råvarumäklarna som är värdefullt för den som handlar i olja eller metaller. Nyhetsbrevet gör också en allmän ekonomisk analys.

– Vi satsar helt på finansiell information, säger Aktievisionens huvudägare och VD Paul Östling. Sedan starten 1984 har vi breddat och fördjupat den finansiella informationen och har kunnat notera en stark utveckling. Vi har byggt ut tjänsten i takt med efterfrågan, och kommer att bygga ut tjänsten ytterligare. Vi kommer också snart att lansera helt nya tjänster på området finansiell information.

– Finansiell information efterfrågas alltmer och det är bra fart i marknaden nu. Ekonomiskt släpar vi dock efter en del fortfarande p g a

problemen i samband med systemomläggningen förra året. Fortfarande finns en del att göra för att förbättra nätet. Bildintäkterna minskade med 50 procent efter omläggningen men söktiden har ökat. En orsak till nergången är troligen att det med det nya systemet är svårare att göra manuell inloggning. Jag vill därför rekommendera alla att byta till modem som klarar automatuppringning och program för persondatorer som förenklar hanteringen.

Bildavgifterna minskade, men lätt komma in

– De positiva effekterna av det nya systemet märks nu alltmer. Det har betydligt högre kapacitet än det gamla och det är numera ytterst sällan som man inte kommer in i systemet. Det gäller nu att göra det så enkelt som möjligt för alla. Informationslämnare ska ha lätt att ansluta sig och användarna ska lätt kunna komma åt informationen, även från externdatorer.

– Vi ökar hela tiden antalet abonnemang och är nu uppe i cirka 600 abonnemang på börsfinans och har totalt cirka 2000 användare som söker information i Aktievisionen, säger Paul Östling. Våra kunder är de som under dagen förvaltar aktieportföljer eller vill bevaka utvecklingen på finansmarknaderna i övrigt. Det handlar om många mindre och medelstora företag och självfallet många bankkontor.

Någon massmarknad för börsinformation i videotex tror inte Paul Östling på än så länge. Videotex löser problemet för den som vill ha löpande information på dagtid. För den vanlige aktiespararen räcker Text-TV informationen hemma på kvällen eller börslistan i morgontidningen. För privatpersoner med större portföljer som gör täta affärer, kan dock videotexttjänsten bli värdefull. Sedan det nu blivit lättare att köpa utländska aktier blir det allt vanligare att svenskar investerar i dessa, och här finns bra information i videotex.

Mer bearbetad information

– Utvecklingen går mot mer och mer bearbetad kringinformation utöver rena kursdata. Vi har flera marknadsbrev som vi redigerar till videotextform och publicerar sammanfattningar av i våra Eko-nyheter, säger Paul Östling. Den internationella informationen kommer också att byggas ut ytterligare. Här är vi för

övrigt ensamma om att kunna förmedla Financial Times börskommentarer.

Totalt har Aktievisionen cirka 1500 sidor i videotextnätet och Data-vision, varav cirka hälften är informationssidor. Aktievisionen är ett typiskt entreprenörsföretag och ägs till 60 procent av Invent (ett bolag ägt av Paul Östling), till 14 procent av Aktiespararnas Riksförbund och resten ägs av informationslämnare och personal. Huvudkonkurrenten TeleBild är större än Aktievisionen i fråga om antal abonnemang och användare och ägs av Esselte-koncernen. ■

Maraton ny databas för nöjes skull

Maraton heter den senaste databasen för spel och andra nöjen. Den startade vid årsskiftet och drivs av ett helägt dotterbolag till Gula Tidningen.

– Vi försöker bygga ut den i takt med användarnas önskemål, säger Bernt Månsson.

Basen innehåller bland annat information om tips och V65, konsertguide, evenemangs- och krogtips, topplistor, skivrecensioner, datanyheter, frågelåda om datorer, klotterplank och ett antal spel och tävlingar.

En del av tjänsterna är avgiftsfria, medan spelen och tävlingarna givetvis kostar pengar – mellan 50 öre och två kronor trycket.

– Vi har lagt oss på ungefär halva prisnivån jämfört med övriga nöjesbaser, säger Bernt Månsson. Han är för övrigt rätt kritisk mot videotextsystemets renodlade nöjesbaser.

– Det finns nog skäl att ifrågasätta hur seriösa de är. Priserna i en del tävlingar är ju tämligen värdelösa, rent av på gränsen till luredrejeri.

Hur är det då med Maratons priser?
– Ja, på ett av våra spel lottade vi ut en Abokryssning som introduktionserbjudande. I övrigt har vi till exempel biocheckar till alla som klarar sig igenom ett spel eller utlottning av skivor bland dem som klarar tio popfrågor på raken.

Hur ofta uppdateras informationen i Maraton?

– Den ska vara helt aktuell. Strykningar på V65 uppdateras varje dag, det andra så snart ny information finns att lägga ut. Och viktigast, vi anger senaste uppdatering innan någon ger sig in i en avgiftsbelagd tjänst. ■

Ny dramatik på finansmarknaderna: Är du förberedd?

Kl 15.00 svensk tid den 17 mars 1989 publiceras i USA den amerikanska siffran för producentprisindex. Siffran är överraskande hög, en uppgång på 1 procent istället för förväntade 0.4 procent.

Aktörerna har i flera dagar gått och väntat på siffran och resultatet blir att marknaderna skakar till ordentligt. Räntan går upp 25 punkter, dollarn stärks, men aktier och obligationer rasar. Vissa fruktar nu en ny kraftig rekyll för aktiebörsen. Förre gången det hände i oktober 1987 var det handelsbalanssiffran i USA som var den utlösande faktorn. Nu tittar allt fler på ränte- och inflationsutvecklingen och en hög PPI-siffra var precis det som inte fick inträffa.

På ESAB i Göteborg sitter Bengt Alberts, Assistant Treasurer, framför sin Reuter-terminal och får PPI-siffran samtidigt som andra aktörer på finansmarknaderna runt om i världen. Nu gäller det att handla. Beskedet har just kommit när Visionens redaktör kommer på besök och Bengt Alberts ber mig sitta ner medan han ringer banken.

ESAB är ett av Sveriges internationellt mest verksamma företag. Enligt Dagens Industri är ESAB det näst mest EG-intensiva företaget i landet. Man har dotterbolag i många länder och exporterar sina svetsprodukter till hela världen. Man köper också varor och har egen tillverkning i många länder och är därför mycket beroende av att ha grepp om valuta- och ränteutvecklingen.

Swapar, FRA och futures...

Penningmarknaden har sitt eget fackspråk influerat av engelskan och man bollar med för lekmän obegripliga begrepp som swapar, eligible bills, overnight-pengar, euro commercial papers, deposit, FRA, futures, optioner m m. Efter samtalet förklarar Bengt att han just har köpt en säljoption som innebär rätt att sälja 1 miljon dollar till kursen 6,41.

Uppnår det vi vill

– Genom att utnyttja instrumenten kan vi i praktiken frikoppla upplåningen från dagsaktuella räntor och kurser. Vi kan ändra räntenivån och med kombination av olika instrument uppnå det vi vill. Vi slipper sitta med skägget i brevlådan när något händer. En s k valuta-swap kan t ex

Aktievisionen		Datum: 890405	
Uppdatering kl 13:00			
Kronindex		130.69	
1 USD i SEK		6.37	
1 GBP i SEK		10.87	
1 USD i GBP		0.58	
1 DEM i SEK		3.41	
1 USD i DEM		1.87	
1 CHF i SEK		3.90	
1 USD i CHF		1.64	
1 YEN i SEK		0.0488	
1 USD i YEN		131.00	
1 BR pund Sov		589.23	
1 SEK			

innebära att jag säljer dollar a vista, köper tillbaka på termin, och därmed lägger mig i skuld i en annan valuta. Resultatet blir att jag har lånat en annan valuta än dollar och vet samtidigt vad dollarn kommer att kosta mig när jag köper tillbaka den. I annat fall hade jag kunnat råka ut för att sälja för billigt och köpa för dyrt.

Aktievisionen		Datum: 890405 kl 10:00	
Statskuldväxlar		Obligationer	
APR 11.50-	FEB 11.67-	L91 11.25-	
MAY 11.50-	MAR 11.68-	E92 11.21-	
JUN 11.50-	APR 11.68-	L93 11.16-13	
JUL 11.50-5k		E94 11.11-08	
AUG 11.50-		94 11.09-00	
SEP 11.68-		95 11.00-97	
OKT 11.65-	Obl. räntor	96 10.96-93	
NOV 11.67-	E90 12.30-	97 10.97-	
DEC 11.67-	L90 11.63-	98 10.94-91	
JAN 11.67-	E91 11.47-	99 10.95-	

– Med vår internationella prägel har vi förstås stor möjlighet att agera på olika marknader. Genom vårt dotterbolag ESAB Finance BV i Holland kan vi t ex finansiera oss i olika länders valutor, till olika räntenivåer, där vi för tillfället finner det billigast och vi kan skapa den valuta vi vill ha genom valuta-swapar. Genom en upplåning i pund kan vi t ex kurssäkrat låna ut belgiska francs. Den tekniken innebär att vi vet hur mycket belgiska francs vi ska betala vid tidsperiodens slut, vilken finansieringskostnad vi har osv.

Men det är inte bara stora företag med stora penningmängder som behöver följa utvecklingen på penningmarknaden. Även för mindre företag finns både risker och möjligheter. När valutaregleringen snart avskaffas kommer svenska företag att kunna placera sin likviditet eller ta lån utomlands och kan på så sätt skaffa sig en valutaexponering genom att låna en korg av valutor. Därigenom kan man sänka sin lånekostnad.

Den ökade risk som det innebär måste mötas med information och kunskap. Men det krävs också en snabb inhämtning av informationen. Och det är här som fördelarna med terminalen och den elektroniskt överförda informationen kommer fram, vare sig det nu är Reuter-skärm eller videotex.

– Det handlar om att vi måste försvara den marginal vi har i vår prissättning. Med den internationella verksamhet vi har är vårt resultat beroende av att våra kostnader inte rusar iväg p g a oföretsda händelser på ränte- eller valutamarknaden, och att våra intäkter inte åts upp av liknande orsaker. Det handlar om betydande belopp som med en olycklig utveckling på ränte- eller valutamarknaden kan bli marginalen på många affärer helt försvinna.

Bedrägligt lugn

– Nu har vi enklare sagt ett relativt lugn på valutamarknaden men det kan snabbt förändras till stor oro. Om vi ser tillbaka på 80-talet och dollarns utveckling, men inte tittar på en genomsnittssiffra, upptäcker vi kanske inte hur dramatiskt det egentligen har varit. I början och mitten av 80-talet hade vi en stark dollaruppgång, sedan ett stort fall. Det har funnits åtskilliga risker att göra dåliga valutaaffärer under 80-talet. För att försäkra oss mot det använder vi oss av de instrument som finns för att jämna ut fluktuationerna, låsa en valutakurs eller ränta så vi vet vilket utfall vi får i ett visst tidsperspektiv.

– Det är många frågor som måste vägas in. Först gör vi en analys av den riskexponering vi har. Vilka inköps- och försäljningsvalutor arbetar vi med, vilken finansiering önskar vi, hur ska vi hantera räntorna, hur stor andel av upplåningen skall vara till fast ränta och i vilka valutor skall vi låna.

Men det räcker inte att bestämma färdriktningen. Vi måste hela tiden följa utvecklingen och anpassa oss till marknaderna. Vi kan ju inte styra marknadsutvecklingen och hur förutsäende vi än är, så är vi utsatta för risker i en osäker miljö. Ju bättre beslutsunderlag vi har, ju mer vi vet

om hur våra flöden ser ut, desto snabbare och mer framgångsrikt kan vi skydda oss mot kast i marknadsutvecklingen och rent av utnyttja den i positiv riktning.

Bra lösning till låg kostnad

— För min del, säger Bengt Alberts, är Reuter-skärmen oundgänglig med tanke på de stora belopp vi omsätter och de täta affärer jag gör. För mindre och medelstora företag är dock Reuter i de flesta fall alltför dyrt och då tycker jag videotex är en bra lösning. Särskilt när nu Aktievisionen utökat sin tjänst med en service på penning- och valutamarknaden.

Tillsammans med Aktievisionen kommer Bengt Alberts att föra sina kunskaper vidare till andra företag genom en serie kurser som han leder. "Hur man handlar lönsamt på penning- och valutamarknaden" är rubriken och kursen vänder sig till ekonomichefer i mindre och medelstora företag, kommuner och landsting och andra som förvaltar låneportföljer, hanterar valutaaffärer eller placerar likviditet. Beskrivning av kreditmarknad och valutamarknaden, räntebestämning, valutaregleringen och förhållande, tolkning av ekonomisk information, tek-

nisk analys, valuta- och räntepolicy, och olika penningmarknadsinstrument står bland annat på programmet.

En bra affär?

Hur går det då med den säljoption i dollar som Bengt köpte för en timme sedan?

— Jo, jag tyckte den var alltför billig just då med hänsyn till den uppgång i räntorna och dollarkursen som inträffade. Jag tror själv inte att dollarn kommer att gå mycket högre. Vi har i ESAB satt en budgetkurs på 6,40, något högt tyckte en del tidigare, men där ligger kursen idag. Jag tror inte den når mycket över 6,50, i år, snarare har den en potential neråt. Osvuret är bäst och just därför är optionen bra. Om kursen sjunker ökar optionens värde.

En titt på Reuter-skärmen visar att Bengts förutsägelse redan har slagit in. En timme efter köpet har optionen gått upp och Bengt har gjort en bra affär. Hur bra får vi inte veta förrän optionen är förfallen eller stängd.

— Det här var ett rätt bra exempel på hur viktigt det är att kunna ha god information och agera snabbt, slutar Bengt Alberts. ■

forts från sid 13

Samhörigheten mellan de nordiska folken har stärkts hos klasserna.

Eleverna fick med några ord beskriva hur man tyckt det varit att arbeta med videotex. 86 procent svarar i positiva ord som kul, bra, roligt, intressant, lärorikt etc. 7 procent svarar mera tveksamt t ex ganska roligt, så där etc, och 7 procent har ej svarat. Utbyta meddelanden är det man tycker bäst om, 67 procent, medan endast 3 procent föredrar informationsökningen i databaser. Sammantaget är eleverna mycket positiva och 91 procent vill fortsätta med videotex-samarbetet nästa termin.

Pionjärinsats av Bo Gustafsson

Bo Gustafssons projekt vid Råslättskolan i Jönköping är en pionjärinsats som säkert får stor betydelse för utvecklingen av videotex som informations- och kommunikationskanal i samhällslivet.

Eleverna har också gemensamt tagit fram en tidning baserad på det material man själv skrivit och skickat via videotex. Klass 6 C vid Råslättskolan har sedan svarat för produktionen. ■

Resebyrå på burk.

Varför vänta på besked i telefon när du kan boka alla affärsresor direkt i din egen terminal på jobbet.

Kontakta din resebyrå, så ordnar de abonnemang på SMART-LINK.

SMART

SMART Sverige AB, Box 1418, 171 27 Solna.

Högst upp i ett kontorshus på Liljeholmen i Stockholm sitter Bengt Ilveby. Han är ekonomichef på BGB i Stockholm AB.

BGB äger fastigheter för miljardbelopp. Summor på mellan

Bättre koll på räntorna!

40 och 50 miljoner hanteras dagligen när aktier, mark och fastigheter byter ägare. Då gäller det att hålla ordning på aktiekurser och räntepunkter.

– För inte så länge sen, när det inte var lika lätt att hålla exakt reda på räntorna, var man inte riktigt lika noga med punkterna. Nu är det inte längre fyra eller fem punkter upp eller ner. Det är en punkt som gäller och det kan ju betyda en del pengar när det är så stora belopp som hanteras, säger Bengt Ilveby.

För denna bättre koll på räntor och aktiekurser har Bengt Ilveby en videotextskärm och ett abonnemang på Aktievisionen till sin hjälp.

Bengt Ilveby fattar inga beslut utifrån vad han ser på skärmen.

– Nej, det jag får är indikationer på läget. Innan jag tar några beslut har jag kontakt med mäklarna. Aktievisionen blir inget riktigt stort beslutmedel. Man måste sitta närmare besluten.

Kommer närmare marknaden

– Via Aktievisionen är man mycket nära marknaden men inte inne i den. Det är därför kontakten med mäklarna är viktig. Det är de som är inne i marknaden, känner pulsen och hetan, säger Bengt Ilveby.

Alternativet till videotext och Aktievisionen skulle vara direktkopplade Reuterskärmar, med det tyckte BGB var för dyrt.

– Vi använder helt enkelt inte den informationen tillräckligt frekvent. Det är inte värt pengarna att vara direktkopplad. Vi får det vi tycker att vi behöver den här vägen. Det ger mycket god information och man känner sig uppdaterad.

Sparar tid

Dessutom tycker Bengt Ilveby att han blir mer oberoende genom att kunna skaffa sig information utan att behöva ringa en massa samtal.

– Det är ju inte alltid man vill avslöja allt man har i tankarna. Då är det bra att kunna skaffa sig information utan att behöva ringa och fråga någon, säger Bengt Ilveby.

Han tycker också att han sparar en del tid och att han, som han uttrycker det, "slipper terra folk med småtigheter". Den tid han sparar på det kan han använda till att skaffa sig information som han annars kanske skulle ha valt bort och han kan få bredare beslutsunderlag. På så sätt tillgodoser tillgången till Aktievisionen ett stort informationsbehov.

Bra tillgänglighet

Åtkomsten har varit hundraprocentig för BGB:s del. Aldrig några problem med att komma fram. Kontakterna med Aktievisionen på annat sätt än via skärmen är sporadisk, men det förekommer att Aktievisionen ringer och kollar att allt är okey. Då finns också möjligheter att framföra kritik och synpunkter.

Åtkomsten till själva skärmen hos BGB ligger kanske inte på riktigt samma nivå. Den enda skärmen står inne hos VD Madis Üürrike. Det är på hans initiativ den kom på plats och det är han och ekonomichefen som använder den. Men även andra visar intresse för att ibland ta en titt, och därför finns funderingar på att skaffa ytterligare en terminal, till en mer neutral plats så att ingen ska behöva avhålla sig från att använda den, bara för att den står inne hos direktören.

Daglig användning

Men Bengt Ilveby använder den dagligen. Fast att man kan använda den till en massa andra saker verkar han inte ha funderat på. Han plockar fram en pärm där han har den gula videotextkatalogen och konstaterar att ja, mycket riktigt, det finns ju en

hel del annat som kan vara intressant. Kanske är han en inte helt ovanlig videotextanvändare – han använder det han behöver och har inte funderat så mycket på vad annat som kan finnas. Men samtidigt konstaterar han, att det handlar om tillvänjning och att det egentligen är ganska lätt att vänja sig vid videotext och se om man kan hitta något spännande, bara man börjar.

– Hemma har jag en terminal som jag använder text-TV och jag tycker hur lätt det är att leta efter det som är intresserad av och vet finnas konstans.

– Jag tror att text-TV spärnar, man lär sig att använda terminaler och man förlorar rädsel för tekniken. Framför allt tror jag att den yngre generationen inte alls kommer att spärna mot att ge sig in i videotexttekniken, säger Bengt Ilveby.

Fakta om BGB

BGB i Stockholm AB bildades på 50-talet av några mindre byggmästare, som ville få mer tyngd gentemot framför allt kommunen, när det gällde att få tillgång till tomtmark. De ville också bli ett privat alternativ till de allmännyttiga bostadsföretagen som då började göra sig gällande.

I början av 60-talet stod det första projektet, Hagsätra centrum färdigt. BGB introducerades på börsen 1983.

BGB äger fastigheter som är värderade till 5,5 miljarder kronor, främst i Stockholm och Solna men även en del i Göteborg. Utomlands har BGB fastigheter i England och Portugal.

Något renodlat byggbolag är inte BGB. Man har inga egna byggare anställda utan lägger ut allt på entreprenad. Drygt 40 procent av fastighetsbeståndet består av bostäder, resten är kontors- och industrilokaler. Det var genom Markettell, ett företag som förmedlar kontorslokaler till hugade spekulanter, som BGB kom i kontakt med videotext. ■

NU GER VI DIG MINDRE ÄN NÅGONSIN:

*Ratingkod som anger
kreditvärdighet**

AAS — *Limit för högsta
kreditbelopp.*

Vår ambition är att ge dig så bra beslutsunderlag som möjligt för dina kreditaffärer. Underlag som säger mycket med små medel.

Nu säger vi mer, med mindre medel än någonsin.

Med en enkel ratingkod, som berättar om företagets kreditvärdighet.

Med en lika enkel kreditlimit som ger en rekommendation om högsta kreditbelopp.

Vi gör det som ingen hittills vågat eller kunnat. Vi ger en värdering av informationen. En konkret vägledning om hur du ska agera.

Istället för att behöva lägga pussel med komplicerade fakta, får du Svar Direkt: Den nya generationen affärshjälpmedel från Soliditet. Ett komplett system, med katalog, upplysningar och bevakning som täcker in allt du behöver för dina dagliga kreditaffärer.

* Den nya generationen affärshjälpmedel ger dig inte bara kalla fakta. Den ger en konkret vägledning. Den berättar: Det här företaget kan du göra kreditaffärer med utan risk, och så och så stor bör krediten vara. Vid tveksamheter sätter den aldrig upp pekfingrar, utan anvisar alternativa vägar. Istället för att förhindra affärer, hjälper den dig att genomföra dem på ett tryggare sätt. Vårt exempel ovan berättar: Detta är ett företag med god kreditvärdighet. Du kan ge en leverantörskredit utan risk. Den rekommenderade, övriga kreditgränsen är 5% av företagets omsättning.

SVAR DIREKT.

Den nya generationen affärshjälpmedel.

Jag arbetar med Försäljning Marknadsföring Ekonomi
Kreditbedömning Administration Företagsledning
Annat _____
Jag vill att ni berättar för mig om Svar Direkts möjligheter:
Namn _____
Företag _____
Befattning _____
Adress _____
Sänd kupongen till Soliditet, Box 1506, 171 29 Solna
TELEFON Stockholm 08-705 10 00. Göteborg 031-35 91 50.
Malmö 040-717 50.

Soliditet
ESSELTE INFO

Bråttom, bråttom — vem har inte det. Alltför ofta. Bråttom att komma iväg, bråttom att komma fram. Då är det kö i taxiväxeln. Lite nu och då cirkulerar rykten om "hemliga" telefonnummer till taxi. Nummer dit man kan ringa och komma före alla andra i kön

— Det här är en typiskt smart användning av videotex, tror Bernt Månsson på Videotex One. Vi har fler idéer på hur folk ska få verklig nytta av sitt abonnemang.

Att på det här sättet komma före i kön kostar utöver tidsavgiften en extra femma i expeditonsavgift. En annan intressant grupp användare är de som utnyttjar färdtjänsten. Därifrån har visats stort intresse.

Ytterligare en kommunikationstjänst finns att tillgå. Den kallas direktbrev och är tänkt för den som varken har telefax, telex eller videotex. Avsändaren skickar sitt meddelande via videotex och det tas om hand för vidare transport och i slutändan är det posten som står för leveransen.

Meddelandena, som får vara max 15 gånger 40 tecken, lagras i en särskild fil, printas ut i förklustrade data-mail-brev och suddas.

— Vi kan alltså inte sitta och läsa andras brev, påpekar Bernt Månsson.

Meddelanden som lämnas före klockan 20 går ut till kunder i så gott som hela landet nästa morgon. Det gäller hela veckan, såväl vardag som söndag.

Så har man riktigt bråttom och saknar både brevpapper, kuvert och frimärken, kanske det kan vara något.

— En nyhet som kommer snart är att kunden kan välja på ett 20-tal blanketter för meddelanden, påminnelser, kravbrev eller inbjudningar med precis samma teknik och pris som direktbrev, berättar Lars Jansson. ■

Gå förbi kön!

och slippa höra den enerverande outtröttlige Kaj Karlholm upprepa att det "just nu är många som ringer" men att man inte ska ge upp för den skull.

Ryktena om det hemliga numret är oftast bara ett rykte. Köandet är den ödets lott som faller på de flesta av oss. Men det finns en möjlighet att "gå förbi" kön.

Får förtur

Det nystartade Videotex One öppnade i mitten av mars möjligheten att inom Stockholm och Göteborg beställa taxi och budbil via videotex.

I april tillkom Malmö och Västerås.

Förhandsbeställning och vanlig beställning går on line dygnet runt, med hjälp av Datex 2400.

— Vi är övertygade om att det här kommer att bli en succé säger Lars Jansson på Videotex One. Vi vill att det ska bli mer prat om videotex och det här är ju en publik tjänst som gör videotex mer intressant för gemene man.

Beställer man taxi får man förtur före alla som sitter och väntar på att komma fram per telefon. De som ofta ringer till taxi har naturligtvis mer användning för den här möjligheten och därför vänder sig Videotex One till en början mest till företag, hotell och restauranger.

Videotextbeställningen kan göras dygnet runt och går direkt in till taxis växel, där den läggs in manuellt i datorn.

— Det går lika fort som om systemen kopplats ihop. Men av säkerhetsskäl vill Taxi inte släppa in externa datorer i sitt system även om det tekniskt vore lätt.

Antingen man önskar en bil direkt eller vill förbeställa anger man namn, hämtningsadress och vart man önskar resa. I framtiden kommer Taxi att bekräfta med kontrollnummer på beställningen.

Snabba bud

Men det är ju inte bara folk som måste ta sig snabbt från en plats till en annan och i florin av budfirmor finns Bud Jeten. Med denna firma har Videotex One ett liknande arrangemang som med taxi. Inom 08- och 031-områdena kan man få hämtning och lämning inom en timme för 80 kronor plus moms, ett i branschen mycket konkurrenskraftigt pris. Här behöver varken kunden eller budfirman bekymra sig om hur avgiften ska betalas. Den tas nämligen ut genom bildavgiften i videotex.

CONCEPT AB I ÖSTERSUND -FULLSERVICEFÖRETAG INOM VIDEOTEXTEKNIK

VI ERBJUDER!

- EXTERNDATOR KOPPLAD TILL VIDEOTEX-NÄTET
- DATABASKONSTRUKTION
- DATABASUTHYRNING
- BILDEDITERING I CEPT
- UTBILDNING
- KONSULTING
- VIDEOTEX-TERMINALER
- PC-SYSTEM

VI BEHÖVER DIG SOM!

- VILL JOBBA MED OSS OCH VÅR TEKNIK
- KAN SYSTEMERING OCH DATAKOMMUNIKATION
- KAN PASCAL
- KAN OFFERERA-SÄLJA

HÖR AV DIG TILL OSS!

concept ab

Box 588, 831 27 Östersund
Tel: 063 - 12 12 00 Telefax 063 - 10 31 80

TRICOM

MER

ÄN BARA

VIDEOTEX

KOMPLETT KOMMUNIKATION FÖR PC

Besök din Victor, Esselete Datasoft eller Datateam auktoriserad återförsäljare för en demonstration.

Program och modem är utvecklat speciellt för den svenska marknaden av Trilog Data AB.

Trilog Data AB, Box 9066, 10271 Stockholm.

Början till en värdefull samhällsdatabas?

Riksdagens videotex kan utvecklas till centrum i en kraftfull samhällsdatabas med uppgifter från regering, departement, myndigheter, verk och organisationer.

Det hoppas konsulten Tomas Persson som byggt upp riksdagens databas. Men starten har varit trög – riksdagsmännen får ännu inte utnyttja avgiftsbelagda tjänster!

– Detta har nog dämpat intresset en aning, tror Herman Blanck som är videotexansvarig i riksdagen. Vi kommer inte åt intressanta baser.

Riksdagen har 400 terminaler och har investerat drygt 10 miljoner kronor i videotextsystemet. Men något anslag till avgifter finns inte och kommer i bästa fall i hösten.

– Först vill vi utvärdera hur stor efterfrågan är, säger Herman Blanck. Vi är osäkra på kostnaderna.

– Men en tänkbar lösning är ju att sätta en kostnadsgräns för varje användare eller att göra riksdagsmännen en summa som betonas fritt för videotexttjänster.

Tomas Persson har gjort en marknadsöversikt som visar vad olika nivåer på information kostar. Han har en enklare lösning:

– Släpp användningen fri under en försöksperiod. Då får vi veta vilka typer av information riksdagen efterfrågar. Om man kompletterat det med en enkätundersökning om vilka tjänster de skulle vilja ha, får vi goda förutsättningar att teckna separata avtal med intressanta företag.

Riksdagsmännens debut som videotexanvändare fick en olycklig start. Upphandling, installation och grundutbildning var genomförd lagom till systembytet. Sedan blev det att börja om igen – och det tar sin tid, för tid har våra folkvalda ont om.

– Första året var förlorat, säger Tomas Persson. Det är nu vi kan sätta igång på allvar.

– De som ansvarar för videotex i riksdagen är optimistiska och positiva. Nu ska vi sprida den andan till användarna. Intresset finns, vi har 75 deltagare från samtliga partier vid de båda utbildningskvällarna.

– Vi måste påvisa fördelarna och gå igenom användningen med var och en. Det handlar om att vänja riksdagsmännen vid att själva leta fram uppgifter. Systemet är enkelt och blir ännu lättare att hantera när vi gjort en oerhört enkel lathund.

Men den stora frågan är inte hur riksdagsmännen ska få fatt i fakta, utan hur vi medborgare ska få information från vårt högsta beslutande organ.

Riksdagsman Nils Nordh är en flitig videotextnyttjare.

– Först måste vi besluta om vi alls ska ha en öppen bas, säger Herman Blanck. Sedan måste vi ha folk som sköter det och lägga fast principerna för vad som ska lämnas ut och vad vi ska ta betalt för.

Att få ut sin information har blivit ett problem för riksdagen i en tid av hårdnande konkurrens om folks intresse och då samhällsdebatten tidvis fokuseras på verbalkrig i konstitutionsutskottet.

Men samhällsinformation har ett stort värde, förutom det rent demokratiska. Ett gott exempel är handeln med regeringens hemligstämplade skatteförslag.

Praktiskt taget alla betydelsefulla fakta och uppgifter passerar riksdagen eller dess utskott i något skede av beslutsprocessen. Här öppnar sig en spännande möjlighet för videotex, tror Tomas Persson:

– Riksdagen kan bli navet i det myndighetshjul som för ut samhällsinformation via en databas med uppgifter från myndigheter, verk, departement, regeringskansli, utredningsorgan och arbetsmarknadens parter.

– En sådan bas borde vara oerhört intressant för exempelvis skolor och massmedia. Det vore en jättechans för riksdagen att komma ut med information om sitt arbete och sina beslut. Men även företag, organisationer och privatpersoner skulle ha mycket att hämta i en samhällsdatabas.

En av de hittills få riksdagsmän som flitigt utnyttjar videotex är socialdemokraten Nils Nordh från Jönköping. Han var tidigare metallarbetare och fackordförande på Norra Hammars bruk, där han var med om att införa ett planeringsdatasystem vid företaget:

– Det var min första och egentligen enda kontakt med den nya datatekniken. Och jag lärde mig snabbt att tekniken ska inte styra folk, utan tvärtom.

När riksdagen för två år sedan fick videotex kontaktades Nils Nordh av eleverna på mellanstadiet i Råslättskolan i Jönköping, som just inlett ett försök med videotex som pedagogiskt hjälpmedel.

– Det har fått mig att verkligen använda systemet. Eleverna följer riksdagsarbetet genom att ungefär varannan vecka skicka mig frågor som jag besvarar så gott jag kan.

– Jag har dessutom skaffat en skrivare så att jag kan ta ut brev och andra viktiga meddelanden på pränt.

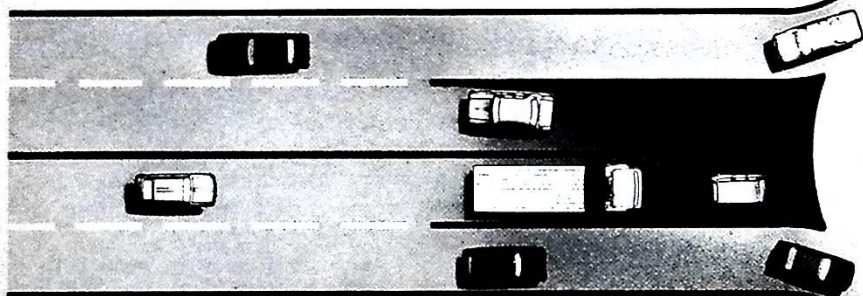
– Dessutom har jag haft god nytta av informationsslingan och vår egen databas, där möten, talarlistor, faktauppgifter och interna meddelanden finns.

Men Nils Nordh har också kritik mot systemet:

– En stor svaghet är att vi måste starta upp det igen om vi har mer än en meddelandesida. Jag tyckte också det var trist när SCB minskade sin databas från 1000 sidor till 60, den var väldigt bra.

– Sedan finns det ju en del register som borde bort, jag tänker mest på kontaktannonserna. Men som helhet är videotex bra. Det kommer säkert på hushållsnivå med tiden. Tänk bara vad bra det vore med en konsumentdatabas med varudeklarerationer för den som ska köpa kapitalvaror. ■

Koppla hit eller dit. Under sekunden.

ATT KOPPLA UPP EN PC ELLER TERMINAL mot olika datorer via datexnätet, går på mindre än en sekund. Inga långa väntetider eller svarstider alltså.

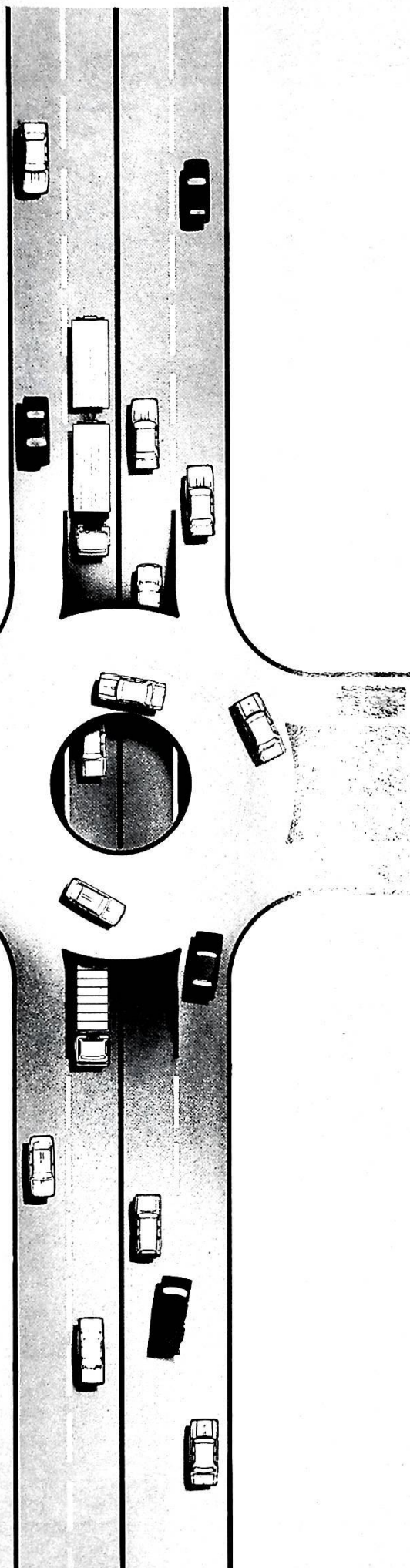
Stordatorer, databaser, servicebyråer, videotexnätet och Telebox är några exempel dit du kan nå med datex som accessnät.

Det innebär att det räcker med en enda anslutning till all datatrafik, om du använder datex.

Vi har gjort en tidning och en färggrann broschyr med vägkarta (120×60 cm) över hela datexnätet och dess destinationer. Ring TeleSvar 08-23 00 00 så kommer de med posten.

Datex, datakommunikation från Televerket.
Ring 90 100.

Telebild köper Elanders Videotex

Esselteägda Telebild har köpt Elanders videotexdivision. Det ingick som en del av en större affär där Elanders köpte Wezäta av Esselte.

– Vi köpte Elanders för att vi var intresserade av deras unika kompetens på ett par områden, säger Kaj Åhlénius på Telebild.

– Vi har gjort en utredning som visade att det fanns saker hos dem som vi ville ge förutsättningar att blomstra.

– De har jobbat i samma motvind som alla andra. Det är både dyrt och svårt att få ekonomi i det här men vi tror att det finns förutsättningar att lyckas.

Det som Telebild intresserade av var för allt två saker:

Grammotex – st

schens statistik – och beställningssystem. Telebild har kunder som har samma typer av problem som grammofonindustrin. Det är denna programvara som Telebild vill dra nytta av.

Produktnamnen finns kvar

– Det finns grossist- och detaljhandelskedjor som skulle kunna ha stor nytta av det, säger Kaj Åhlénius utan att närmare precisera sig.

Den andra delen som Telebild var intresserad av är Kom Före. Det har hos Elanders varit till exklusivt för SFS-mäklare, men Telebild vill utöka det till samtliga mäklare. Hos Telebild finns redan Soliditet och Centrala fastighetsdata. Genom det skulle man kunna samla ihop nyttig information som kan vara intressant för alla mäk-

lare.

Genom köpet försvinner Elanders som namn i videotextsammanhang, men produktnamnen kommer att finnas kvar. Drift och abonnenthantering tas hem till Stockholm men ett försäljningskontor för Västsvetrike kommer att ligga i Göteborg. Genom att flytta även P3-systemet vinner man kostnads fördelar.

Ska vara minst lika bra

För Elanders gamla kunder ska det förhoppningsvis inte bli någon skillnad, i varje fall ingen försämring:

– Vi ska hålla minst samma servicegrad och naturligtvis tillvarata den produktutveckling som Elanders har gjort. De har gjort ett fantastiskt jobb.

– Vi har inte köpt för att köra på sparlåga, säger Kaj Åhlénius. ■

Ny videotex-katalog

I den nya videotexkatalogen finns drygt 17000 abonnenter.

Abonnentförteckningen är färsk, användarregistret är framtaget på data i mars.

Men varför ge ut en tryckt katalog – uppgifterna finns ju att hämta avgiftsfritt i systemet?

– En tryckt katalog är faktiskt ganska underhållande att bläddra i, och så hoppas vi att flera användare ska upptäcka möjligheterna med elektronisk post när de ser hur många man kan skicka till, förklarar Jan-Mikael von Schantz, som är Televerkets videotexchef.

– Möjligheten att nå andra med elektronisk post är inte uppmärksammas trots att det är en bra tjänst. Visst har vi fått berättigad kritik efter systembytet, men vi jobbar på att förbättra och förenkla.

Hur många brev per dag skickas?

– Inte mer än 150-200, alltså ungefär en procent av abonnenterna, förutom de dagar då någon gör massutskick. Vi vill puffa för möjligheten att utnyttja systemet bättre.

Men det handlar inte bara om att kunna skicka meddelanden från en användare till en annan:

– En bra kommunikationsväg är att lägga upp sändlistor eller grupp-sändningar i sin egen dator. Med en tryckt katalog blir det lättare att plocka ihop en lämplig sändlista.

– Vi tror att videotex kan bli ett bra komplement till telex, telefon eller fax. Och det finns stora möjligheter att lägga upp meddelande sidor efter egna önskemål och haka på andra funktioner. Med videotex får man ju dessutom en direkt kvittens på att meddelandet gått fram.

– Hur många meddelanden jag själv skickar? Tja, i genomsnitt tre-fyra om dagen. ■

Gratis Expressen – nyheter

Sveriges största tidning har sig in i videotextschens. I varje fall har man tagit ett litet steg däråt. Men ring-er man till Expressen för att få veta mer – ja då är det ingen som vet något.

Möjligen beror det på att verksamheten fortfarande inte har nått någon större omfattning. Kring påsktiden förra året togs de första stegen med ambitionen att hålla sig ajour med vad som händer inom nya media.

Expressen finns med i det kommande Tele Guide. Än så länge har man ingen egen databas, Telebild lagrar åt Expressen.

– Än så länge finns vi bara med i utkanten, säger Lennart Foss på Expressen. Men det kan bli intressant och vi blir hela tiden bättre.

För Expressen handlar det till en del om marknadsföring. Därför kostar det inget för konsumenten. Rubriker och ingresser från dagens tidning finns med. Uppdatering sker dagligen men inte mellan upplagorna. Den vanliga tidningen ska finnas att köpa innan man hittar det nya i videotex. Därför är den aktuella informationen inte ute förrän på eftermiddagen.

FOTBOLL		HANDBOLL	
Allsvenskan ...	17	Allsvenskan ...	17
Div II Norra ..			
Div II Södra ..			
BASKET		ISHOCKEY	
SH Super ...	13	SH-slutspelen ..	10
SH Herrar ...	14	Kvalserien ...	15
FOTBOLL			
Engelska I ...	15		
Engelska II ...	16		

– Det ska fungera som en aptitretare, få folk att köpa tidningen, säger Lennart Foss.

Sportresultat, tips och trav samt evenemangstips för Europas stora städer samt New York är vad som

hittills finns med förutom nyhetsblänkare. Nästa steg är annonser.

– Annonser, det är ju något som vi på tidningarna kan, säger Lennart Foss.

– Expressen håller på att lära sig grunderna. De försöker utvärdera vilka tjänster man ska ha – interaktiva, spel, underhållning, småannonser och så vidare. Utomlands finns en uppsjö av nyckelfärdiga tjänster, säger Göran Asp-lund på Tele Guide Scandinavia/Innovatel.

Tidningar lyckas bäst

– De har sett att i Frankrike hör tidningarna till de lyckosammaste med breda tjänster på videotextområdet. De tidningar som har lyckats i Frankrike är en ledstjärna för Expressen.

Att det skulle vara enbart som en marknadsföringsåtgärd som Expressen är intresserad tror Göran Asp-lund inte på.

– Det finns stora synergieffekter mellan tryckta och elektroniska media. De marknadsför varandra, det har också visat sig i Frankrike. ■

Tiden är inne:

Storsatsning på Videotex!

**30 miljoner på tre år, var-
av 15 miljoner under det
här året. Nu satsar telever-
ket på att marknadsföra
videotex, uppenbarligen
har man bestämt sig för
att tiden är mogen.**

– Branschen känner att det är dags nu, säger Lisbeth Fransson, marknadsansvarig för televerket videotjänst.

Marknadsföringssatsningen i sin helhet genomförs tillsammans med televerkets videotexkunder, den stora inriktningen är mot PC-marknaden. Tre olika projekt pågår samtidigt.

I ett av projekten, som genomförs tillsammans med Telebild, erbjuds den som abonnerar på någon av Telebilds tjänster ett paket som syftar till att "sänka tröskeln" för nya videotexkunder. Paketet innehåller ett modem, PC-programvara för videotex och ett videotexabonnemang. Allt detta är gratis för nya Telebildabonnenter. Ett alternativ är, för den som ännu inte vill bestämma sig för Telebilds tjänster, ett modem inklusive videotexabonnemang till ett lågt pris.

Satsning på telebutikerna

Projekt Affärer är ett annat projekt. Redan förra våren startade Projekt Affärer så smått, men intensifieras nu. Elanders, Aktievisionen, UC (Upplysningscentralen), SE-Banken, Datavision och televerkets videotextjänst ingår. Här går man ut till PC-marknaden med en diskett med videotexprogram och information om vad de inblandade företagen kan erbjuda.

Den tredje delen är att Videotextjänsten byggt upp en demodatabas som är öppen för alla. Demodatabasen innehåller fasta bilder för att visa vad som finns tillgängligt i videotex. Här finns också en yrkesrelaterad del där man lättare ska kunna hitta det som är intressant för varje specifik grupp.

Televerket samarbetar med AU-system för att få ut detta till PC-återförsäljare i hela Sverige, tillsammans med en värdecheck motsvarande anslutningsavgiften för videotex giltig under en bestämd tid.

Ren försäljning av videotexabonnemang ska också ske mer aktivt genom telebutikerna. Det har varit lite si och så med det hittills, men nu ska det bli bättre. Att telebutikerna inte varit mer aktiva än så länge beror, enligt Lisbeth Fransson, till stor del på att varken engagemanget eller kunskaperna ute i butikerna varit

fullödigt. Mot detta ska det nu finnas bot.

Bättre för journalister

Mediaområdet är en annan intressant marknad som kommer att bearbetas. Mellan 1500 och 2000 journalister på tidningar, radio och TV ska få erbjudande om PC-programvara för videotex, samt abonnemang. 300 sådana paket ska delas ut gratis. Den som får erbjudandet får fylla i en kupong som ska ligga till grund för en personlig meny som var och en automatiskt hamnar på vid inloggning.

För att göra det hela ännu lite intressantare öppnas vissa databaser som inte är öppna för allmänheten. Ett exempel är Grammotex, grammo-fonbolagens och skivhandlarnas system för skivbeställning, orderhantering och statistik. Där kan nöjesjournalister hämta uppgifter om skivförsäljning, evenemang som är på gång etc. Man har också stora förhoppningar om att kunna släppa in riksdagsinformation, men detta är ännu inte klart.

Tillsammans med Datavision kommer Gula Guiden och Nummer-vision, alltså den vanliga nummer-upplysningen som nu blir avgifts-belagd i sin ursprungliga form, att marknadsföras till företag som ofta använder nummerupplysningen – telemarketingföretag, bokförlag, an-nonsföretag och liknande.

Utökad Tele Guide

Tele Guide, som fick sitt namn i försöksverksamheten i Västerås, börjar så smått närma sig den så kallade verkligheten. Det projektet utvidgas och kallas Västerås till tusen (omkring 1000 hushåll kommer att beröras). Ett antal nya tjänster utöver de som ingick i det ursprungliga försöket ska ingå, dock ännu inte klart vilka.

Sammantaget är det tänkt att alla de här marknadsföringsinsatserna ska vara en tillräcklig knuff för att få stenen i rullning.

Lisbeth Fransson:

– Vi har ett kraftfullt och väl fungerande system och det finns tillräckligt många attraktiva tjänster. Vad som återstår är att få ut ett större antal terminaler, i första hand till företag, i andra hand till privatpersoner.

Lisbeth Fransson menar också att det händer tillräckligt mycket på videotexområdet för att väcka allmänna intresse.

Sådana företag som Telebild, Elander, som ideligen skapar nya tjänster och användningsområden för videotex är oerhört kreativa – gör det möjligt att se positiva saker att peka på. Det visar på möjligheterna som finns i videotex.

För hemdatormarknaden har vi också tagit fram billiga modems och programvara för Videotex. 1000 sådana paket kommer att erbjudas marknaden.

– Vi tror och hoppas mycket på den här satsningen, säger Lisbeth Fransson. ■

BASUN FÖRETAGS- REGISTER

i videotexdatabas
med över 500 000 företag.

Ring för mer information.

TDU teledata

Idrottsvägen 1 · Örebro · 019-137451

Skicka blommogram!

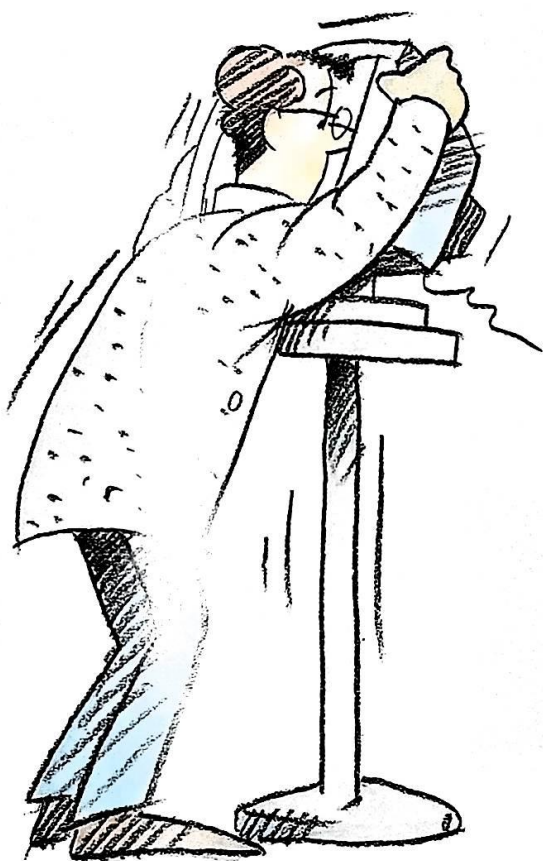
Blommogram – en interfloraservice som täcker hela världen, däribland 7.500 platser i Sverige.

Snabbval i videotex
*Blommogram#

*En omtanke som
kostar så lite!*

BLOMMOGRAM®

Resmål på burk.

Varför sitta i telefonen och vänta på besked om bokningsläget när du kan boka allt själv direkt på PC:n eller videotextterminalen. Där kan du se alla alternativ från Acapulco till Örkelljunga med egna ögon.

Ring oss på SMART Sverige AB så ordnar vi ett abonnemang på SMART VTX, det nya "tittskåpet" för alla som säljer resor.

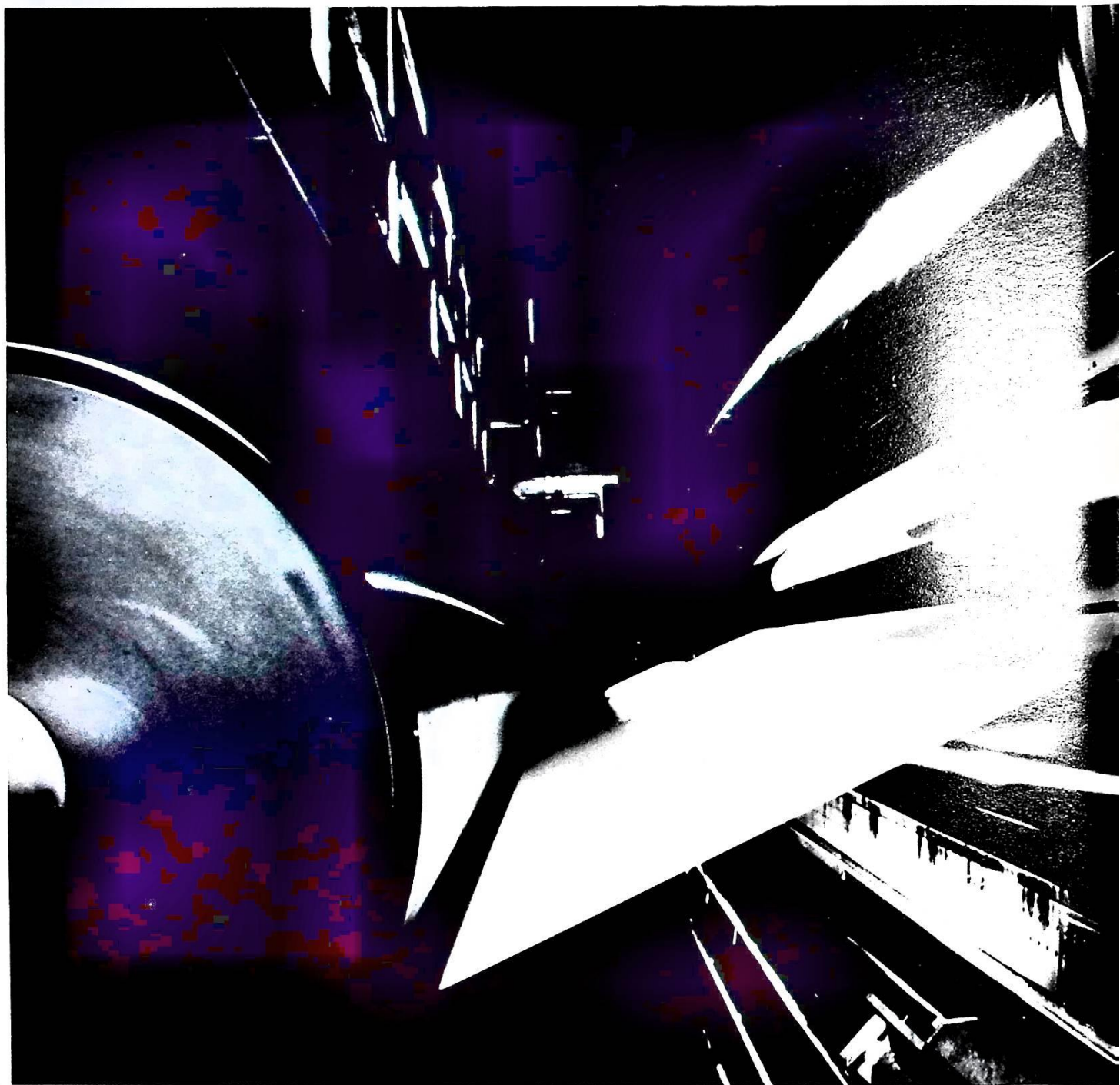
SMART

SMART Sverige AB, Box 1418, 17127 Solna.

**Sänd telex och fax
direkt i Videotex!**

TAG SÖKORD * TLX #

Alla pratar om det papperslösa kontoret.
Gissa vem som kommit längst?

TELEVERKET & NÄRINGSLIVET. Televerkets roll i näringslivet är att hjälpa företag och instituti
Vill du veta mer om vad Televerket kan erbjuda för ditt företag är du väl

Televerket

Att Papyrus är duktiga på att tillverka och leverera papper, kanske du känner till.

Men visste du att företaget är lite av ett föredöme på papperslös kommunikation också?

Få har nått så långt som Papyrus Network när det gäller att utnyttja tele- och datakommunikation i de dagliga kontakterna mellan tillverkande enheter, säljbolag och kunder.

Ett exempel:

I dag kan redan cirka 200 kunder till det svenska säljbolaget Pappersgruppen via egna terminaler beställa papper och förbrukningsvaror direkt på skärmen. Han ser rakt in i företagets fem regionala lager liksom i pappersbrukens och huvudleverantörens fabrikslager. Han kan också följa sina tidigare inköp och köpmönster.

Verktyget är en PC, videotextterminal eller den egna stordatorn kopplad till datorn hos Papyrus Network. I ett vittförgrenat nät över hela Europa knyter den samman pappersbruk, distributörer och kunder. Televerket har stått för förbindelserna, både nationellt och internationellt.

— Vem vill ha ett eget telenät? säger Lars Bergman, ansvarig på Papyrus Network. Televerket är en mycket bättre leverantör och övervakare av nättjänster än vi själva.

öner att utveckla sin verksamhet med tele- och datakommunikation. Det här är ett exempel av många. Kommen att höra av dig. Ring 90 100, oavsett var i landet du befinner dig.

VVIS varnar: **RISK FÖR HALKA PÅ TJÖRNBRON**

420 mätstationer, spridda över hela landet, förmedlar dygnet runt information om vindriktning och vindstyrka, temperatur i luften och vägbanan, luftfuktighet och nederbörd.

En mätcentral samlar in och behandlar informationen och landets vägmästare kan redan vid frukostbordet ta fram sin MicMap-terminal och via Videotex få information om hur arbetsdagen kan komma att se ut.

Vägväderinformationssystemet är utvecklat av FFV Aerotech och Berg AB på uppdrag av Vägverket, och är ett mycket bra exempel idag på hur Videotextsystemet kan användas för praktisk informationshantering i det dagliga arbetet.

Owe Andersson på FFV Aerotech, en av pionjärerna bakom VVIS, vägväderinformationssystemet, knappar in Örnsköldsvik och får på bildskärmen fram uppgifter från mätstationerna i området.

På en tolv minuter gammal bild ser han att risken för halka på bron över ån i Husum är liten, eftersom temperaturen i vägbanan är +2 grader.

Han tar fram nästa bild, som sammanfattar informationen under dagen och visar tendenserna för eftermiddagen. Owe ser att vägen för fyra timmar sedan var täckt av rimfrost och alltså halt, och att risken för halka är stor om några timmar.

– När förhållandet mellan luftfuktighet och vägtemperatur har ett visst värde vet vi att det är risk för halka, och vägmästarna kan förutse att saltbilar behövs, säger Owe Andersson.

Mätstationerna, som samlar in all information, är strategiskt utplacerade på vindutsatta ställen, eller områden där risken för halka är stor. I

En av 420 mätstationer runt landet.

Norrland finns dessutom givare som mäter tjäldjupet och varnar för vägskador.

"0 13#" till Göteborg

För att visa hur enkel sökningen är knappar Owe in "0 13#", och 80 mil från platsen vet vi allt som är värt att veta om vädret på Tjörnbron.

Sedan den 1 mars uppdateras en nederbörds-karta varje timme. En vägmästare kan hela tiden följa ett nederbördsområdes fram och bak-kant och planera arbetet efter den.

Vägmästaren i till exempel Gävle kan nu gå in i Videotex och titta på Uppsalaområdet för att se hur snabbt ett oväder rör sig från söder. Timme för timme kan han läsa av till exempel "halka" och förebygga träkigheter efter vägarna. Han vet att om en halvtimme drabbas hans område av snöfall och kan beordra ut bilar för saltning. Preventiv saltning, innan snön faller, minskar på sikt användningen av salt och med att ishalkan bekämpas innan snön har

blivit is, och på så sätt bidrar VVIS också till att miljön förbättras.

Och tänk om Hasse Tellemar hade haft tillgång till VVIS!

Terminalen i sängen

– Många vägmästare har sin terminal med sig hem, och kan redan när de stiger upp på morgonen se om det blir "en arbetsam dag".

Terminalen är dock inte nödvändig: Vägmästarna kan också ringa upp mätstationerna.

Owe demonstrerar. Han slår ett nummer och får svar av en digital röst som lika mekaniskt som väderleksrapporten börjar rabbla siffror.

Förutom rena fakta får han av den digitala rösten också besked om trender, d v s hur vädret utvecklas, och varsel, varningar att nu är något på gång.

Driftstopp och störningar

Embryot till Vägväderinformationssystemet bildades för fyra år sedan i Nyköping.

Tillsammans med Telesystemet letade Owe Andersson och Claes Hansson, Vägverket, efter mätstationer för vägväderinformationssystemet. Ett prov med Videotex gjordes.

– Erik O Ström, som var teknisk direktör i Södermanlandsregionen, sa iasiast, som trodde på det nya systemet. Han jagade på oss, säger Owe Andersson.

Under 1984 och 1985 var de pionjärerna med många problem. Driftstoppen och störningarna i Videotextnätet gjorde att många gånger missmodiga. Och när det nya systemet kopplades in i fjol var det nära att de övergav Videotex och satsade på en egen dator.

– Vi fick inte reda på nyheterna i systemet förrän några veckor innan och informationen om förändringarna fastnade någonstans centralt inom Vägverket. Vi hade övertalat Vägverket att satsa på Videotex och de hade då 150 abonnemang ute hos landets vägmästare. När det nya systemet kopplades in kunde plötsligt ingen av dem komma åt informationen från mätcentralerna.

– Det var inte helt televerkets fel, men det var definitivt inte vårt fel. Men när något krånglar i systemet är det vi som får ta emot klagomålen. Det känns tungt och orättvist.

– Även om svarstiderna fortfarande är långa, upplevs Videotex mer och mer som positivt av användarna, säger Owe.

– Fördelen med Videotex är att det är billig kommunikation. Och för vägmästarna finns den fördelen att

de förutom vägväderinformationen också kommer åt viktig information från bilregistret och fastighetsdata.

Intresse i Norge och Finland

FFV har konstruerat en egen Videotextterminal, MicMap, en användarvänlig terminal, anpassad för Vägverkets personal som inte är så pigga på att använda ny teknik.

– Äldre vägmästare går helst runt terminalen och det är viktigt att de på ett enkelt sätt kan komma åt informationen.

Owe Andersson har fungerat som produktchef under utvecklingen av tekniken, men riktar nu mera in sig på att sprida användningen.

– Det var jobbigt att få allt att fungera. Nu är systemet i full drift, och jag har fått uppgiften att sälja, marknadsföra och utveckla tekniken.

– Norge och Finland är mycket intresserade av den här lösningen, men Videotexnätet är ännu inte tillräckligt utbyggt där, säger Owe.

Nästa steg i VTT är att utveckla kunskapsystem som tar vara på de praktiska erfarenheter vägmästarna samlat på sig under åren. Kunskaper om till exempel väderförhållning under olika förhållanden ska tas in i en data-

bas, som vägmästarna kan söka i när de råkar ut för speciella väderförhållanden.

– Vägmästaren i Västjämthand vet till exempel att vägarna driver igen på vissa ställen vid snöfall och en viss vindriktning. Om vinden vrider sig driver andra vägar igen. Det är värdefull information för dem som kommer efter honom.

Öka trafiksäkerheten

FFV Aerotech finns också med i bakgrunden i det stora Prometheusprojektet, ett europeiskt samarbete för att öka säkerheten i trafiken. Volvo, Televerket Radio och Saab är de stora företagen i Sverige som deltar i projektet.

– Volvo är mycket intresserade av vår informationsteknik, säger Owe Andersson. Den passar bra in i utvecklingen av hjälpmedel för att öka trafiksäkerheten.

Owe ser många användningsområden för tekniken. Insamling av information om fjällvädret kan underlättas betydligt.

Åre, som nyligen drabbats av flera olyckor med kabinbanan funderar på att skaffa mätutrustning för att kunna förutse när vädret kommer att ställa till med problem.

Älgar på vägen!

I framtiden skymtar en än bredare användning av vägväderinformationssystemet. Tänk dig att du ska åka med bil mellan Stockholm och Göteborg. Du slår på TV:n och videotextterminalen hemma, eller går in på en bensinstation. Från vägverkets Videotexdatabas får du information om vägförhållanden – om trafikrytmen, om antalet långtradare, om vilt nära vägen, om väglaget, om vägarbeten – kanske också en rekommenderad hastighet och färdtid.

Tekniken finns redan idag. Flaskhalsen är utrymmet i kommunikationskanalerna, men med kommunikationssatelliter och det nya digitala telenät, som efter hand ersätter det gamla, är bilden ovan betydligt mer än en vision. ■

Kennet Kristiansson

VÄG DU BESVARA DESSA FRÅGOR?

JA NEJ

- SÖKER NI PRODUKTER ELLER TJÄNSTER?
 BEHÖVER ERA KUNDER KONTAKTA ER?
 HAR NI BEHOV AV ATT KONTAKTA ERA KUNDER?

Har Du kryssat för minst ett JA? Bra! Då har vi Videotexdatabaspaketet **BAS-TEX**. **BAS-TEX** ger Er och Era kunder dygnet runt service, varje dag i veckan, för order, beställning, reklam, kampanjer, prislistor, nyheter m m.

BAS-TEX ansluts till Videotexnätet och följer internationell standard. **BAS-TEX** kan hantera hundratals av Era kunder.

BAS-TEX "3270". Med detta tillägg kan Du ansluta egen dator t.ex. **IBM S/36, S/38, AS/400** för **ON-LINE** kommunikation via Videotexnätet. Vilken möjlighet för Dina kunder!

OBS! Glöm EJ användarprogrammen **V-TEX** eller **CEPT-TEX** för PC som beskrivs i separat annons i denna tidning. **V-TEX** och **CEPT-TEX** för dig som ställer krav.

PS. Vi tackar Gula Tidningen, Televerket och socialförvaltningen i Göteborg för valet av **BAS-TEX**.

RESERVDELEN
DATA AB

IMPORTGATAN 5
422 46 HISINGS BACKA

031-52 92 88

Aktuellt från Videotex föreningen

I förra numret presenterades vad som är VIS viktigaste uppgifter som förening.

- "Erfarenhets- och kunskapsutbyte."
- "Små och stora företag får genom föreningen en kanal att framföra sina synpunkter till televerket."
- "Remissinstans och talesman för branschen."
- **"Verka för ökad spridning"**

Som exempel kan nämnas: VIS sände brev till GD Tony Hagström och framförde vikten av att efter 1/4 1989 inte lägga på någon extra avgift på Nummervisionen utöver redan befintlig tidsdebitering. "Tag vara på den draghjälp som videotext-användandet kan få nu när kostnaden för nummeruppläsning per telefon stiger så kraftigt."

(Inom parentes – Glädjande svar från GD blev: Ingen extra kostnad för Nummervisionen.)

Ett annat exempel: VIS ställer ut på Telecommässan. Information om videotext bjuds samtidigt som olika tillämpningar demonstreras i egen monter.

- **"Erfarenhetsutbyte mellan medlemmarna"**

Det kanske bästa exemplet här är de sk ÖPPET HUS-

träffar som arrangeras 4–5 gånger/år. De kan mycket väl liknas vid olika halv- och heldagars seminarier som en rad arrangörer genomför på liknande teman. Ingen ovanlig kostnad kan då vara mellan 1500–1800:-/deltagare. För medlemsföretagens personal är ÖPPET HUS kurs gratis. Bara på dessa arrangemang är hela årsavgiften 3000:- intjänad och mycket mer därtill. De två senaste träffarna har varit på televerkets styrcentral i Göteborg respektive hos Datavision/Teleanons i Vällingby.

Förutom "erfarenhetsutbyte" så kan även andra inslag vara uppe till diskussion och belysas såsom t ex utveckling, tendenser, framtidsscenarioer. Olika mediastrategier – inte minst viktigt. Därför planeras ett speciellt ÖPPET HUS: "Vad betyder Text-TV för videotext – hot eller möjlighet?"

- **"Kartläggning av tjänster och produkter"**

Nu för tillfället genomförs en inventering och undersökning av olika alternativa nätformer. Styrelsen tog initiativ till den här undersökningen efter det att diskussioner förts p g a att synpunkter i negativ riktning beträffande funktionalitet och prissättning i det allmänna publika videotextnätet framförts.

Bl a undersöks snabbare och enklare uppkoppling (kod och lösenord om mer kvalificerade tjänster ska utnyttjas), snabbare bildväxlingar, tidstaxezoner, där viss del av tidsintäkten går åter till IL (bra stimulans för IL att hela tiden förse systemet med god aktuell information), 2400 bps som överföringshastighet osv osv.

Önskemål om en terminalöversikt har framförts till VIS. Föreningen avvaktar i nuläget då televerket vid förfrågan från VIS meddelade att de färdigställer en tabell över videotextterminaler under våren 1989.

En värdefull dialog

För att spridning av videotext ska kunna ske så gäller det att de system som ska utnyttjas fungerar väl. Det stora flertalet av små såväl som stora medlemsföretag inom VIS utnyttjar televerkets tjänster. För alla dessa företag är det värdefullt att de kan föra en dialog inom VIS med televerket. Samtidigt får ju televerket härigenom en jättelik marknadsavdelning "gratis" som kan ge feed-back från fältet och därigenom underlätta möjligheterna till att skapa en mer marknadsanpassad produkt. Inte minst viktigt är att kunna förmedla synpunkter från de små och medelstora företagen. Dessa behövs för att kunna förverkliga den riktigt stora massmarknadstjänsten. Då

är det betydelsefullt att vetliga ekonomiska och tekniska förutsättningar skapas för att dessa intressenter ska kunna kopplas in.

Momsfrågan

VIS avvaktar utlåtande från RSV. Noteras kan dock att RSV påpekat att all form av information är momsberiad. (RSU Im 87:2 7.1).

Kvartalsavgifter istället för månadsavgifter förordas från VIS. Vikten av att en medabonntkatalog produceras har framförts – innan katalogen finns kan inte meddelandetjänsten anses fullständig.

Påminnelse ang bildavgift. Tyvärr fortfarande mycket olyckligt utformat. Stort virrvarr uppstår ännu. VIS har vid flera tillfällen framfört förslag till förändring.

Remissinstans
VIS har beretts att uttala sig över Riksdagens utredningens delbeträffande den "Vidgade etableringsrätt för nya medlemsföretag över förslaget till förändring för videotext. Ändring av det rättsligt tillåtet att tillgå via databaser!

Avslutningsvis – önskar ni kontakt med VIS kansli, hör gärna av er på telefon 08-321000 eller videotext 80761921.■

Tomas Persson
ordf. VIS

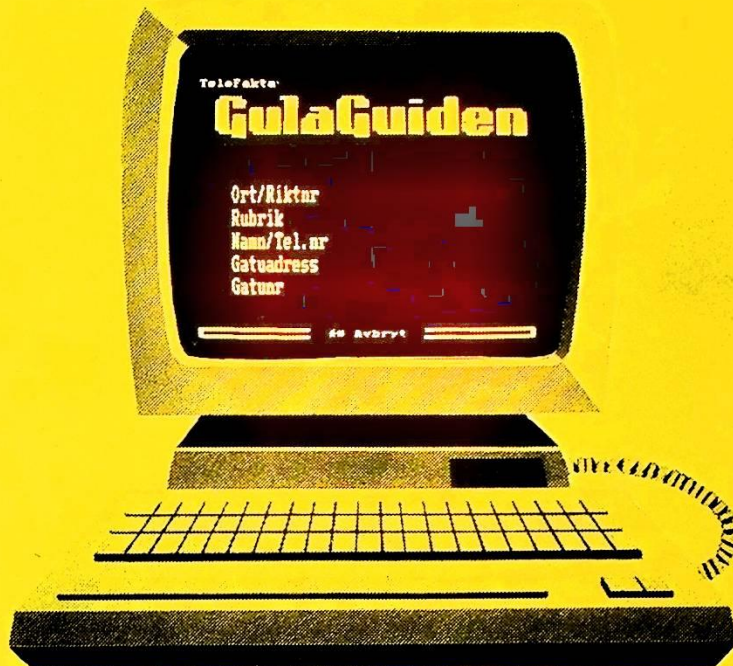
data vision

Har du funderat på att starta en ny affärsidé? Har du funderat över hur ditt företag skulle kunna effektiviseras med hjälp av videotext? Kontakta oss så hjälper vi dig att förverkliga dina planer!

Ring oss! 08-759 92 00

Skandinavians ledande databasvärd inom videotext!

Nu har vi öppnat

Komplett:

- Nummersökning
- Rubriksökning
- Namnsökning
- Organisationsnummer
- Adressökning
- Aktuella erbjudanden

På 325.000 företag i Sverige

* Gula Guiden

Teleannons

Teleannons AB Elektroniska Media, Box 521, 162 15 Vällingby,
Tel. 08-759 93 89, Fax. 08-759 58 38.

VIDEOTEX

1.

*DIREKTBREV#

Samarbete med Posten/Sista minuten
Nu kan du skriva brev via Videotex. Garanterad postutdelning
nästa vardag vid inskrift senast kl. 20.00 måndag - söndag.
Även direktbrev FAKTURA, KALLELSEOR, KONTAKTBREV
och PRIVATBREV finns! Kasta ut ditt gamla brev!

2.

*TAXI#

STOCKHOLM • GÖTEBORGS • MÅLMO • VÄSTERAS
Taxibeställning on-line!
Glöm "Taxi var" beställning.

3.

*BUD#

STOCKHOLM • GÖTEBORGS • MÅLMO • VÄSTERAS
Budbilsbeställning on-line! Lägsta pris 80:- + moms för
snabb-bud inom 1 timme. Betala på vtx-räkningen.

4.

*VIDEOTEX ONE

KONSULTTJÄNSTER • BILDEDITERING
PROGRAMMERING • EXTERNDATORLÖSNINGAR

PS! Tag *SMART#
för smartaste menyn
i Videotex. DS!